

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, letošnje 36 Din; za im-
zemstvo razen Amerike: četrtletno 13 Din, polletno 24 Din, letošnje 48 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne tranzitice, poštnice v Ljubljani, št. 10.711.

Ustanovitev Sokola kraljevine Jugoslavije

Dosedanje telovadne organizacije se bodo pridružile novi ali pa se bodo ukinile — Ljubljanska sokolska župa je stopila ob popolnem soglasju v novega Sokola

V zavesti, da je odgovorna za telesno in duševno povzdigo naroda, se je naša vlada te dni odločila k ustanovitvi vsenarodne vzgojne organizacije, Sokola kraljevine Jugoslavije. S tem se bo nehalo nepotrebno cepljenje sil v razne telovadne organizacije ter bo v najkrajšem času ustanovljena velika organizacija, ki se bo lahko smoteno in z vsemi močmi posvetila delu za zdravje in duševno povzdigo vseh slojev jugoslovenskega naroda.

Zakon o ustanovitvi Sokola Jugoslavije, ki ga je podpisal Nj. Vel. kralj 5. t. m., se glasi:

§ 1.

«Za telesno in moralno vzgojo državljanov se ustanovi viteška organizacija pod imenom Sokol kraljevine Jugoslavije.

Člani Sokola.

§ 2.

Član Sokola kraljevine Jugoslavije lahko postane vsak polnoleten in neoporečen državljan kraljevine.

§ 3.

Razen pravih članov lahko pripadata Sokolu kraljevine Jugoslavije sokolska deca in sokolski naraščaj.

Organizacija Sokola.

§ 4.

Sokolske edinice so: sokolska društva, sokolske župe in sokolska zveza (savez).

Sokolsko društvo je osnovna krajevna organizacija, ki neposredno vodi vzgojo svojih sokolskih pripadnikov svojemu področju.

Sokolska župa je višja sokolska zajednica, ki združuje več sokolskih društev.

Sokolska zveza je najvišja sokolska zajednica, ki združuje vse sokolske župe kraljevine Jugoslavije. Sedež sokolske zveze je v Beogradu.

Uprava sokolskih edinic.

§ 5.

Sokolska društva vodijo društvene uprave, ki sestojajo iz starešine društva, njegovega namestnika, predsednika prosvetnega odseka, načelnika in načelnice, 5 do 10 članov in njihovih namestnikov ter 3 do 5 računskih preglednikov in njihovih namestnikov.

Sokolske župe vodijo uprave žup, ki sestojajo iz starešine, njegovega namestnika, predsednika prosvetnega odbora, načelnika in načelnice, tajnika, blagajnika, 5 do 10 članov in njihovih namestnikov ter 5 preglednikov in njihovih namestnikov.

Savez vodi savezna uprava, ki sestoji iz starešine, 5 podstarešin, od katerih zastopa starešino najstarejši po vrstnem redu imenovanja, iz načelnika in načelnice, vsak s tremi namestniki, iz predsednika prosvetnega odbora, 15 do 25 članov in 7 do 11 namestnikov ter iz 5 do 7 preglednikov

in njihovih namestnikov. Starešina zveze (saveza) je prestolonaslednik kraljevine Jugoslavije.

§ 6.

Zvezno upravo imenujeta in odstavljata minister prosvete ter minister vojske in mornarice v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.

Upravo žup imenuje in odstavlja zvezna uprava.

Uprave društev imenuje in odstavlja župna uprava.

§ 7.

Zvezni starešina in zvezna uprava vodita celokupno delo Sokola kraljevine Jugoslavije in predstavljata celokupno Sokolstvo.

Posvetovalna telesa zvezne uprave za proučevanje in reševanje načelnih vprašanj so: glavna skupščina, odbori župnih delegatov in odbori župnih načelnikov.

Njihova sestava in delovanje bosta določena s statutom.

Druge določbe.

§ 8.

Sredstva za vzdrževanje sokolskih društev, sokolskih žup in sokolske zveze setoje iz: članskih prispevkov, dobroteljskih daritev, volil in zadužbin ter iz podpor banovin in države.

9.

Sokolu kraljevine Jugoslavije lahko pripadajo učenci vseh narodnih, meščanskih, srednjih, učiteljskih in strokovnih šol.

§ 10.

Minister prometa je pooblaščen, da predpiše s potrebnimi uredbami vozne olajšave za člane

Sokola kraljevine Jugoslavije po državnih železnicah, državnih ladjah in ostalih državnih prevoznih sredstvih za izlete, skupščine in ostala poslovna potovanja Sokola kraljevine Jugoslavije.

Prav tako se pooblašča minister za vojsko in mornarico, da s posebno uredbo predpiše olajšave glede obvezne službe v kadru za člane Sokola kraljevine Jugoslavije.

§ 11.

Podrobnejše določbe o organizaciji in poslovanju Sokola Jugoslavije bosta predpisala s statutom minister prosvete ter minister vojske in mornarice v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.

Dosedanje telovadne organizacije prenehajo obstojati.

§ 12.

Dosedanja društva za telesno in moralno vzgojo: Jugoslovenski Sokol, Hrvatski Sokol, Orel in Srbski Sokol, v kolikor bi se v treh tednih od dne, ko stopi ta zakon v veljavo, ne ujedini ali ne stopila v Sokola kraljevine Jugoslavije, se ukinejo.

§ 13.

Uredbo za likvidacijo teh društev bosta predpisala minister prosvete in minister vojske in mornarice v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.

§ 14.

Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v „Službenih Novinah“.

Tedaj prestatnejo veljati vsi predpisi zakonov, uredb in naredb, ki nasprotujejo temu zakonu.

Ustanovitev novega Sokola je naletela na ugodno tolmačenje širom države in je v Dravski banovini kot prva prijavila ob popolnem soglasju vseh včlanjenih društev vstop v novo organizacijo Ljubljanska sokolska župa.

Med vestfalskimi rojaki

Na njihovem zborovanju na narodni praznik

Suderwich, 3. decembra.

V južnem delu Recklingshausna, kjer ima tamošnja agilna slovenska organizacija svojo prostorno društveno dvorano v restavraciji pri Strucksbergu, se je na narodni praznik ujedinenja vršila glavna skupščina predsednikov Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev, ki ji predseduje g. Pavel Bolha. Po dve in tri ure daleč so se pripeljali na zborovanje vrli predsedniki slovenskih organizacij v revirjih Vestfalije in Porenja. Mnogo pozdravljanja, mnogo iskrene prisrčnosti. Tu so naši dobri znanci, ki so bili zadnjič na obisku v domovini, z novimi se seznanjamo. Savinjčani smo kmalu skupaj, simpatični Korun prisede k moji poročevalski mizi in se v vsakem kratkem presledku tekom dolgotrajnega zborovanja pogovarjajo o domačih krajih in o pre mnogih znanih. Tudi mnoge zavedne žene so prišle na zborovanje. Lokarica, ki je blagajnica društva v Erkenschwiegu in najzvestejša prijateljica „Domovine“, odtehta vse.

K predsedstveni mizi se vsedejo predsednik Bolha, ob strani podpredsednika Zveze Doberšek, silno delavni vodja organizacije v Recklingshausen-Südu, in Anton Šnajden iz Hamburga, vodja tamošnje organizacije, ki je menda najmočnejša na Westfalskem. Nasproti njim se je namestil glavni tajnik Mažgon iz Marla. Ko se ozrem po dvorani, se ne morem ubraniti vtisa, da sem v malem parlamentu. Vsi naravnost odlično opravljeni, mirni, skoro dostojanstveni.

Predsednik Bolha toplo pozdravlja predstavnike, na kar se spomni onih članov, ki so v času, odkar se je vršila zadnja konferenca (decembra 1927.), legli v grob. Solze so stopale ljudem v oči, ko je končno nad vse plemenito tolmačil izgubo s prerano smrtjo nenadomestljivega, najzvestejšega prijatelja rojakov v tujini, blagopokojnega dr. Gregorja Žerjava. Desnice so se dvignile kakor k rimskemu pozdravu, ko je Bolha pozval prisotne, da izkažejo pokojnim poslednjo čast s trikratnim vzklikom: «Slava jim!»

Glavni tajnik Ivan Mažgon čita zapisnik zadnje konference in poda nato tudi blagajniško poročilo.

V predsedstvenem poročilu poroča g. Bolha, koliko koristi je prinesla letošnja pot naših izseljencev v domovino. Vse, kar se je svoj čas snovalo z dr. Žerjavom, je zdaj končno izpolnjeno. Rudniški upokojevalci bodo uživali rente v domovini, fantje v teh krajih so oproščeni vojaščine. Pa še marsikaj drugega. Tako ugodnih pogodb z Nemčijo nima nobena druga država. Nepobitne so zasluge tukajšnje Zveze, ki ni stremela samo za koristmi svojih članov, marveč vseh tukajšnjih rojakov. Zato zaman vse klevete nasprotnikov, brezuspešne vse spletke. Zveza pridobiva počasi vse, kar je zdravega.

Nad vse zanimiv je bil razgovor o «Domovini». Ta splošno priljubljeni ljudski tednik je postal najzvestejši prijatelj rojakov na tujem. Sleherno soboto jo pričakujejo nestrpnost, marsikateri raznašalec koraka od kolonije do kolonije vse popoldne, naj bo toča ali dež, samo da pravočasno potrka na vrata rojakov in jim prinese ljubega glasnika iz domačih krajev. Gonja proti njej se je pač tudi tu izprevrnila v tako sigurno reklamo, da si jo izposojajo mnogi, ki so se je prej bali kakor zlodej križa.

Med slučajnostmi se je nadalje še mnogo govorilo o naročanju knjig Vodnikove družbe in splošno o dobrem čitvu. Čitali bi radi, čitali ti ljudje. Mnogi preberijo eno knjigo po štirikrat, petkrat. V prid akciji za spomenik dr. Žerjava je zbor po nagovoru predsednika Bolhe takoj soglasno izvolil odbor treh mož, ki bo zbiral prispevke, da izkažejo slovenski zseljenci v Nemčiji tudi na ta način svojo hvaležnost nepozabnemu pokojniku. Odbor sestavljajo vzorni možje Šnajden, Koželj iz Homberga in Tičar iz Neumühla. Zbirali bodo prispevke od božiča do srede junija in jih nato za Vidovdan poslali v domovino kot «jugoslovenski prijatelju dr. Gregorja Žerjava v Nemčiji».

Zelo živahna, a dosledno resna in stvarna debata se je razvila o skupnem nastopanju vseh slovenskih organizacij v Nemčiji. Zveza nudi vselej roko sprave in ne zahteva ničesar drugega kakor pravičnost, jugoslovensko zavest in odkritosrčnost.

Ob splošni pozornosti je predsednik Bolha poročal o letošnjem potovanju tukajšnjih rojakov s posebnim vlakom v domovino. Nepozabni ostanejo ti dnevi, z navdušenjem se še zdaj govori po kolonijah o sprejemu na Jesenicah, na Bledu, v Ljubljani in povsod, povsod. Topla zahvala vsem, ki so k temu pripomogli. Odslej bodo naši rojaki prihajali v domovino vsako leto. Avgusta pridejo zopet. Če se jih zbere vsaj 20, dobijo znaten popust na nemških železnicah in jih bo vsa vožnja stala 60 do 70 mark. Štediti bodo začeli z novim letom nalašč v ta namen, kakor je bilo sklenjeno. V Düsseldorfu bo odprt poseben bančni konto in se bodo mesečno vpošiljali primerni prihranki. Seveda tudi vsesokolskega zleta se bo udeležila posebna deputacija.

Po volitvah, ki so tvorile poslednjo točko dnevnega reda, je bilo g. Pavlu Bolhi soglasno izkazano zaupanje s ponovno izvolitvijo za predsednika. Istotako je bil v glavnem izvoljen dosedanji odbor.

Novi soglasno izvoljeni odbor Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji je naslednji: predsednik Pavel Bolha (Suderwich), prvi podpredsednik Franjo Doberšek (Recklinghausen), drugi podpredsednik Anton Šnajden (Hamborn), blagajnik Karel Dobrajc (Essen), tajnik Ivan Mažgon (Marl), prisednika Anton Hriberšek (Suderwich), Franc Privšek (Dortmund) in Jože Košir (Gladbeck). Ožji, odnosno upravni odbor, ki vrši vse predsednikove funkcije v primeri njegove odsotnosti iz Nemčije, pa tvorijo: Fran Doberšek, Ivan Mažgon, Karel Dobrajc in Karel Hriberšek. Odbor pogrebne blagajne sestavljajo: predsednik Pavel Bolha, Ivan Tonjko (Bottrop), Florijan Tepež (Dorsten), Alojzij Petek (Erkenschwick) in Franc Privšek (Dortmund). Nadalje sta bila izvoljena še dva posebna odbora, in sicer eden za nabavo Zvezinega prapora in drugi, kakor rečeno, za zbiranje prispevkov od strani jugoslovenskih prijateljev blagopokojnega dr. Gregorja Žerjava za njegov spomenik. Obema predseduje Anton Šnajden, čigar naslov se glasi: Hamborn - Neumühl, Haldenstrasse 79.

Zaključeno je bilo zborovanje v krasnem redu. Ves čas razprav ni bilo skoro niti besede odveč.

Opaža se pač vpliv nemške discipline in velika izkušnost v teh krajih, ki so dali že izvrstne organizacijske mojstre. Takoj po zaključku se je razvila običajna domača zabava. Prišli so medtem že rojaki iz bližnjih kolonij s svojimi družinami, zapela je harmonika, oglasila se je prelepa domača pesem in stari muzikant in šaljivec Goljavek je začel stresati svoje zgrade in nezgode ter godčevske popevke.

Sredi najlepšega razpoloženja so vse naše prijetno presenetili s svojim prihodom gospodje iz Düsseldorfa: generalni konzul Brana Marković, izseljenški komisar dr. Berislav Deželić, atašé dr. Vodušek in konzularni uradnik Tučić. Izvršila se je po lepem sprejemu kratka, a zelo prisrčna proslava narodnega praznika. O generalni konzul je poudarjal v slavnostnem nagovoru pomen ujedinjenja in tolmačil prizadevanje vladarja in vlade za kulturni in gospodarski napredek Jugoslavije. Njegovemu vzkliku na čast kralju in domovini so se rojaki pridružili z burnimi ovacijami.

Pavlu Koželju, predsedniku Slovenskega podpornega in pevskega društva «Bratovska ljubezen» v Hombergu-Hochheide (Porenje), ki je letos v juniju praznovalo 25letnico, je g. generalni konzul izročil krasno svileno trobojno ešarpo za društveni prapor. V zelo živahnih besedah je nato še izseljenški komisar dr. Deželić poveleval narodni praznik in vzpodbujal rojake k zvestobi in veri v močno domovino Jugoslavijo. Maršalatu dvora je bila poslana naslednja brzojavka: «S proslave 1. decembra v sredini naših kolonij v Porenju in na Westfalskem, prosim, blagovolite predložiti pred vzvišeni prestol Nj. Vel. kralja v imenu kolonij, generalnega konzula in izseljenškega komisarja izraze naše zvestobe in udanosti. Naj živi naša dična Jugoslavija, naj živi naš viteški kralj in njegov svetli dom. Generalni konzul Marković.»

V prav odkritosrčnem razgovoru, ki je očitaval veliko priljubljenost generalnega konzula in ostalih konzularnih funkcionarjev, je naglo potekal večer. Z avtom so se dragi gostje iz Düsseldorfa odpeljali po toplem slovesu nazaj v svoje mesto, delegati so se počasi razšli z vlaki, tramvaji in avtobusi, a mi smo jo peš ubirali v polnočni uri nazaj proti Süderwiche. D.

SOTEŠČAN:

Nevesta roparskega poglavarja

(Povest iz starih časov.)

(Dalje.)

Napovedani rok je potekal, bližala se je odločitev. Vznemirilo jo je vsako ropotanje: skoro bo prirasel iz tal nasilnik in zahteval odgovor. Njegove želje mu ne more izpolniti, morala bo — umreti. Smrt se ji je zdela še groznejša ob misli na Julijana in na ljubega očeta.

Njena bojazen je bila upravičena. Poglavar je prišel, čim je potekel dogovorjeni rok in sedel k jetnici, ki je nepremično zrla skozi omreženo okno. Marjeta se je morala umakniti.

«Milena, prišel sem, da izpolniš obljubo», se ji je dobrihal.

«Izpusti me!» je milo zaihtela. «Kako rada bi videla dom in očeta!»

«Dušica, boli me tvoja žalost. Ali res ne maraš tolažila?»

«Samo on ne more potolažiti...»

«Kdo?» se je rahlo vznemirila.

«On, kateremu sem prisegla večno zvestobo...»

«Torej ne maraš moje ljubezni?»

«Ne, ker mi ponujaš strupa. Siloma si me odvedel. Vzel si mi prostost ter me zaslužnil. Ponižal si me pod navadno vlačugo. Nikdar ne bom nevesta roparskega poglavarja.»

«Nehaj! Poglej mi v oči in reci, ali te ne ljubim. Posadil sem te na častno mesto. Moji podložniki ližejo prah pod tvojimi nogami.»

«Pahnil si me v prepad — na dno človeške hudobije... Jaz naj bom deležna tvojih zločinov in hudodelstva?»

Kdo ti je to povedal?»

«Ozračje, kjer živim, spričuje, da bivam med lopovi... Utaji, ako moreš utajiti.»

«Predrznost! Kdo drugi bi jo poplačal s smrtjo, a tebi prizanesem. Zato, ker te tako iskreno ljubim.»

«Naredi, kar hočeš. Pripravljena sem takoj umreti...»

«Živela boš prav zato, ker nočeš živeti. Hočem, da me ljubiš in spoštuješ.»

«Nikdar! Zaničujem te in želim, da me sovražiš.»

«Jaz pa zahtevam ljubezen. Odpovej se vsemu: domu in zaročencu. Odslej boš služila meni...»

«Tebi — poglavarju roparjev in morilcev? Ali naj hodim s teboj na rop in pobijam nedolžne žrtve?»

«Tiho! Odgovori: ali me ljubiš?»

«Sovražim te, kakor še nisem nikogar sovražila. To je moj prvi in zadnji odgovor.»

Lopov je škrtnil z zobmi, obraz se mu je stemnil, prsi mu je dvigal srd, ki je iskal izhoda, da bi izbruhnil. Siloma ga je zadušil, ponovno je hotel poskusiti ter jo zlepa pridobiti.

Iztegnil je roke ter se krčevito oklenil. «Milena, ali me ljubiš?» se je glasilo kratko vprašanje. Strast in poželenje je gorelo iz njegovega pogleda. Podžigala ga je divja jeza.

«Miruj!» se mu je izvijala. «Bog naj te kaznuje.»

«Prisezi mi zvestobo in ljubezen.» — Zopet jo je pritegnil k sebi ter pritisnil njeno glavo na svoje lice.

«Davi me, pomagajte!» je pojemala v tesnem objemu. «Zbogom, oče! Julijan naj se maščuje...»

«Odpovej se mu za vedno!» je odločno zahteval. «Poljubi me v dokaz, da si moja nevesta.»

«Nikdar!» ji je grgrala beseda. «Odneha, sicer me boš zadušil.»

«Vdaj se prostovoljno, sicer te bom prisilil.» — Z obema rokama jo je zgrabil za vrat ter jo podrl na posteljo. Branila se mu je s čudovito spretnostjo; rokovnjač se je čudil, odkod jemlje slabotna mladenka toliko moči in poguma. Šele po dolgem boju je pričela pešati in omagovati.

Takrat je spodaj pod sobano glasno zaropotalo. Čuli so se trije votli udarci — znamenje za poglavarja. Lopov je preplašen odskočil, meneč, da se je nekaj posebnega pripetilo. Zbal se je grajskih beričev in srditega boja. Nagloma je zbiral načrte, kako bi se jim uprl.

«Milena, usoda ti je prizanesla. Še se lahko premisliš, se je poslovil in planil nizdol po stopnicah.

«Kdo je? Kaj se je zgodilo?» je begal spodaj v temnem rovu.

«Straža je pred vhodom ustavila tujca, ki je prišel z Lisiakom», mu je sporočil Bradač. «Čakamo tvojega povelja.»

Strojin se je pomiril in oddahnil. «Vstopita naj», je zapovedal. «Lisjak je moj zaupnik.»

Bradač je prižgal baklo in svetil poglavarju k izhodu. Oba sta bila radovedna, kakšen be prirastek.

Poglavar je bil zadovoljen, čim ga je zagledal. «Lisjak zna izbirati», se je pohvalno izrazil. «Mla-

Politični pregled

Pretekli teden je prinesel Miklavž celo kopico zanimivih dogodkov v zunanji politiki širom sveta. Na Daljnem Vzhodu so se po mesece dolgih spopadov končno le

dogodili Rusi in Kitajci ter podpisali sporazum o upravljanju vzhodno-kitajske železnice,

ki bo sedaj zopet upravljana na polovico po ruskih in na polovico po kitajskih državljanih, kakor pred nastopom sovražnosti. Hudomušneži pravijo, da imajo pri tem največjo zaslugo ruske žene, ki so se borile tako hrabro proti Kitajcem, da je en sam bataljon žensk pognal v beg kar več tisoč kitajskih vojakov, ki se od samega strahu niso več dni ustavili ter bežali naravnost proti Pekingju.

Da so se Kitajci in Rusi tako naglo sporazumeli, pa je pripisovati menda bolj **posredovanju volesil,**

ki so skušale posredovati v kitajsko-ruskem sporu. Sprti stranki pa sta se zavedali, da velesile ne store ničesar iz same ljubezni do miru ter da jih je pri tem vodila predvsem želja, da bi sporno vzhodno-kitajsko železnico proglasile za mednarodno last ter jo vzele v svojo upravo. V Angliji ima

mного posta z nezadovoljnimi v vrstah delavske stranke ministrski predsednik Macdonald,

ki mora uporabljati skoro vse sile za to, da preprečuje padec delavske vlade. Glavni kamen spotike je zakon o zavarovanju brezposelnih, s katerim niso zadovoljni levičarji v delavski stranki, češ, da nudi premalo ugodnosti brezposelnim. Opozicionalni liberalci in konservativci godrnjajo, ker baje ta zakon nudi brezposelnim vse preveč.

V Nemčiji so se pričeli v nemško-nacionalni stranki najzvestejši pristaši

upirati škodljivi politiki strankinega predsednika Hugenerga,

ki je napravil s svojo vsenemško politiko, naperjeno proti Franciji in zaveznikom, nemškemu

narodu že mnogo škode. Iz stranke je izstopilo kar 20 poslancev, ki bodo osnovali najbrže novo stranko, ki se bo pozneje združila z zmernejšimi strankami, ki stoje na stališču, da mora Nemčija poravnati škodo, ki jo je povzročila nemška vojska za časa svetovne vojne.

Na Poljskem se je vršila med burnimi protesti večine otvoritev parlamenta (sejma), na kateri so

poslanci večine zelo ostro napadali vlado

ter ji očitali, da je njeno delo naperjeno samo proti sejmu in da ne dela drugega, kakor izpodbopava ugled sejma. Po teh ostrih govorih so poslanci večine predlagali nezaupnico vladi, ki je bila sprejeta z veliko večino. Po glasovanju je še predsednik vlade Switalski naglašal, da se vlada zaradi nezaupnice ne bo dala oplášiti ter da bo ostala še vnaprej na svojem mestu, ker uživa zaupanje naroda.

Pozneje pa se je vlada premislila ter **podala svojo ostavko**

v roke predsednika poljske republike, ki je ostavko sprejel in poveril sestavo nove vlade enemu najbližjih prijateljev maršala Pilsudskega, katerega pa večina poljskega sejma ne mara. Zaradi tega se bo morala tudi nova vlada boriti z velikimi težavami.

Na Češkoslovaškem so po šesttedenskih pogajanjih med predstavniki različnih meščanskih in levčarskih strank

končno sestavili vlado pod predsedstvom Udržala.

Vlada je koncentracijska ter so v njej zastopane skoro vse češkoslovaške stranke razen nemških klerikalcev in slovaških Hlinkovih klerikalcev. Sestava koncentracijske vlade bo zelo dvignila ugled Češkoslovaške v zunanjem svetu, ker je nov dokaz politične zrelosti bratskega naroda, ki ima na čelu vlade skoro vse najboljše može, ki bodo storili vse za napredek naroda.

Razveseljiva poročila prihajajo tudi iz sosodne Avstrije, kjer je

zmagal trezen razum nad ljudskim sleparjenjem desničarskih zagrzencev

pri sprejemu ustavne reforme, ki je bilo izvršeno brez najmanjših nemirov. Zaslugo za to ima

zvezni kancelar dr. Schober, ki je pokazal, da je bil vreden velikega zaupanja, katerega je stavilo nanj inozemstvo, ko je v najtežjih časih prevzel državno krmilo v roke med zastopniki večinskih strank in socialistične opozicije izposloval, da sta obe skupini pristali na dogovorno rešitev sprejema tako potrebne ustavne reforme. Reforma je dokaj obširna ter daje zveznemu kancelarju ter predsedniku republike dosti večja polnomočja, kakor sta jih imela dosedaj. Odslej bodo tudi v Avstriji volili predsednika republike neposredno s splošnimi volitvami kakor v Nemčiji in ne več v parlamentu kakor doslej.

V Italiji dela Mussolini na preosnovi vodstva fašistične stranke

in so bili v ta namen sprejeti zelo važni zakoni v fašistični zbornici. Še večjo pozornost pa je vzbudil

poset italijanske kraljevske dvojice pri papežu,

ki je bil izvršen z največjimi svečanostmi in na način, kakor ga znajo prirediti samo v Vatikanu, kjer vlada danes največji luksuz. Za kraljem je obiskal sv. očeta tudi italijanski prestolonaslednik, katerega papež zelo ljubi. Po končanih slovesnostih je dejal papež novinarjem, da je nad vse zadovoljen s potekom obiska, ki bo menda res važen mejnik v razvoju prijateljskih odnosov med Italijo in Vatikanom, ki so že itak pristrčni.

V Rumuniji imajo strankarske težave,

ki so v mnogem slične onim, kakor smo jih občutili mi pred 6. januarjem. Zaradi tega postaja vedno močnejše gibanje gotovih gospodarskih in nacionalnih krogov, ki priporočajo uvedbo nacionalne diktature.

DOPISI

ŠMARTNO PRI LITJI. (Smrtna kosa.) V Šmartnem pri Litiji je umrla gospa Antonija Razborškova, vdova po znanem trgovcu g. Janezu Razboršku. S svojim možem se je naselila pred desetletji v Šmartnem, kjer sta ustanovila trgovino. Glaga pokojnica je vzgojila svojo družino v krepkem narodnem duhu in jo objokuje ob

dentč je močan, pogum mu je zapisan na obrazu. Vse bo bežalo, kadar se bo potrkal na junaške prsi.

Lisjak mu ga je predstavil kot prijatelja iz mladosti, kar je novinec dobesedno potrdil. Ob enem je poprosil za sprejem v roparsko družbo. Poglavar ga je povedel v brlog h kameniti mizi ter ga posadil zraven sebe.

«Prijatelj, kaj te je privedlo semkaj?» ga je motril s pozornim očesom. «Resen namen ali dobičkaželjnost?»

«Želja po takšnem življenju me je podila širom sveta, dokler se mi ni končno izpolnila. Zvest in marljiv, vdan in pokoren bom služil svojemu poklicu.»

Poglavar ga je laskavo pohvalil: «Ako je res, kar govoriš, boš kot nalašč za našo družbo. Rad te sprejemem, vendar moram poprej poskusiti tvoje junaštvo...»

«Pokazal ti bom svojo moč in voljo. Veselilo me bo, ako te bom mogel zadovoljiti.» — Spoštljivo je poljubil poglavarjev meč v znak pokorščine in zvestobe.

Lopovi so mu segli v roko ter ga pogostili, na kar so se umaknili k posvetovanju. Določiti so morali dejanje novemu članu, po katerem ga bodo ocenili. Krstili so ga za Brdavsa ter mu odbrali orožje, krinko in posebno obleko. Večina je zahtevala odstranitev Ovna, Brdavsa naj bi bil njegov namestnik.

«Lenuh me je imel za norca», se je strinjal poglavar s predlogom. «Dolgo sem mu prizanašal.» «Brdavsa naj ga umori», je predlagal Lisjak. «Videli bomo, kako se bo zasukal.»

«Saj res», so soglasno potrdili. Vsi so namreč Ovna smrtno sovražili.

«Tukaj naj pokaže svojo spretnost», so silili drug za drugim. «Poprej mu ne moremo verjeti.» «Dobra misel», je soglašal Stojin. «Zdaj je priložnost, da se iznebimo postopača in preizkusimo novinca.»

«Določil, kako naj pogine», so silili v poglavarja.

«Brdavsa naj ga obesi zunaj na krivem gabru, ali pa naj ga vrže v prepad», se je glasila poglavarjeva obsodba.

«Bolje je, da pogine v prepadu», so popravljali lopovi. «Tam ne bomo hodili mimo, kakor hodimo mimo krivega gabra.»

Čim so se vsi izrekli za prepad, so poklicali Brdavsa ter mu poverili morilno delo. «Tako nam boš pokazal sposobnost», so se mu prilizovali in odkrivali obsojenčeve napake. «Jutri ga moraš treščiti v prepad tako, da se nitl sam ne bo zanesel.»

«Odletel bo ko žaba na tarči.» — Brdavsa je škrtnil z zobmi in zavihal rokave.

Roparji so začeli kričati in razglašati smrtno obsodbo. Nekateri so ploskali, drugi so od veselja cepetali z nogami in tolkli s kamenjem ob steno.

«Storite, kar hočete», jim je zabrusil Oven, ko je poplegel hrup in ropotanje. Upiranje bi mu ne bilo koristilo, zato se je pohlevno vdal usodi.

Zvezali so ga še tesneje in vrgli v posebno votlino. Izhod so založili z debelo skalo, tam je moral počakati izvršitve. Obsojenec ni črnil besedice, molče je sprejel obsodbo.

Vsi roparji so bili zaradi Brdavsa izredno pogoščeni. Prepevali so bojevite pesmi ter se krotali. Pripovedovali so si razne znamenitosti; Brdavsa je vedel največ povedati; prav nič se mu ni poznalo, da si izmišlja.

Pijača jih je omamila, tuljenje in razgrajanje jih je utrudilo. Zleknili so se po klopih in zaspali. Tudi Stojin je zadremal, a ga je kmalu predramil ropar z važnim poročilom. Vrnil se je z opazovanja.

Poglavar ga je vedel v posebni oddelek, kjer sta se skrivoma natančno porazgovorila. Od tam se ni povrnil, med pogovorom ju je premagal spanec.

Vitez se ni upijanil, zato tudi ni mogel zaspati. Mučilo ga je silno dolgočasje, dušil ga je smrad po vlagi in plesnobi. Najrajši bi bil pobegnul, toda zavedal se je uloge, katero mora doigrati. Izvedel je marsikako tajnost, samo o Mileni še ni nihče črnil besedice. Zdaj je priložnost, da jo poišče, ako že ni prepozno.

Spomnil se je roparja, katerega mora usmrtiti. Obsodba je izrečena, kraj je določen. Morda bo iz maščevanja izpovedal, kar mu je znano o njeni usodi. V zahvalo ga bo skušal rešiti.

Splazil se je iz brloga k votlini, v kateri je ležal obsojenec, zvezan z močno verigo. Odmaknil je skalo — toliko, da je mogel vstopiti. Sedel je zraven njega ter mu položil roko na vroče čelo.

«Nikar na glavo!» je zastokal. «Pritisni na vrat ali na srce, ako imaš nož ali bodalo. Tako bo prej končano.»

«Nisem te prišel morit, čeprav mi je naročeno», mu je pošepnil. «Prišel sem te tolažiti, zakaj težko mi je izvesti, za kar so me določili.»

«Prijatelj, pomilujem te, ker si začel med rokovanjače. Kaj te je vendar privedlo tako daleč? Beži, še je čas; pozneje se ne boš mogel več vrniti.»

njeni smrti sin g. Ivan, sedanji šmartinski trgovec in tovarnar s čevlji, sin g. Josip, ugledni trgovec v Trbovljah, ter hčerka ga. Irma, poročena v Šmartnem s tamkajšnjim lesnim industrijcem g. Francem Izgorškom. Blagi pokojnici, ki jo je zadela kap, naj bo lahka šmartinska zemljica, žalujočim pa naše sožalje!

POLJANE NAD ŠKOFJO LOKO. Vodnikove knjige smo prejeli baš za Miklavža. To je res nekaj lepega. Sama «Pratika» je vredna dvakratnega zneska udnine, a kaj šele ostale tri knjige, posebno zaključni snopič dela «V borbi za Jugoslavijo», ki je nad vse zanimiv. Naj bo žal vsem onim, ki se niso pravočasno vpisali v družbo. — V «Domovini» se pričbujejo od časa do časa lepe krajske ali daljše povesti. Ali bi ne bilo umestno, zbrati jih in izdati v posebni knjižici, četudi na navadnem časniškem papirju? To bi najlaže storila Vodnikova družba kot z redno knjigo ali pa za doplačilo, da se tako ohrani, kar je lepega. — Vreme imamo kakor drugod nestanovitno, večinoma deževno. Mraza še nismo občutili, čeprav se je že parkrat prikazal po hribih sneg. Kljub temu si pa pridno pripravljamo drva, da nas ne iznenadi kakor lansko leto nepriljavljene. — Promet skozi dolino je za sedanji čas precej živahen. Avtobusi, ki oskrbujejo zvezo med Škofjo Loko in Ljubljano, so vedno natrpani zaradi cene vozne. — Pred tednom se je nekdo vozil po Sori s čolnom, ki pa je z njim nekje za Visokim običal. Kakor se čuje, namerava prevažati potnike s čolnom, ki ga opremi s kolesi, da ga bo mogel po vsakokratni vožnji pripeljati nazaj. Pa menda ne bo nevaren konkurent avtobusom. — Miklavž se je pri svojem pohodu oglašil tudi pri nas ter se spomnil tistih, ki radi molijo.

SELCA NAD ŠKOFJO LOKO. Sredi preteklega meseca se je pojavila med šoloobvezno mladino na Selcih nad Škofjo Loko škrlatica in v prvem tednu svojega razsajanja položila tri otroke na bolniško postelj. Žal, vse obrambne mere niso zatrle boleznijo. Pojavljajo se novi primeri obolenja, ki z vso upravičenostjo zahtevajo, da se odredbe zdravnik izvajajo, ker se utegne ob omalovaževanju boleznijo zgoditi, da bo nastopila škrlatica v večji meri. Do sedaj so kontumacirane štiri hiše obolelih družinskih članov. Po-

nekoč imajo celo po dva bolnika pod isto streho. Starši obolelih otrok in sploh vsi, ki prihajajo z bolniki v stik, naj store vse, da obvarujejo svojo okolico pred to boleznijo. To velja posebno za one hiše, kjer je shajanje ljudi že po poslu potrebno in kjer se kali boleznijo najlaže prenesejo po vsej poseski. Zdravstveni referent g. dr. Hubad je odredil ukinitje šolskega pouka v Selcih že 20. preteklega meseca. Ker pa še nikakor ne obstojajo nade, da bo bolezen popuščala, so s poukom tudi tekoči teden še ni moglo pričeti in ostane šola do nadaljnjega zaprta.

BLOKE. Naše prostovoljno gasilsko društvo si je nabavilo novo motorno brizgalno, ki je bila izgotovljena v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani. Kompletna motorica z več rezervnimi deli je stala v Novo vas postavljena 60.000 Din. Preskušnja, ki se je vršila predzadnje nedelje, se je nad vse pričakovanje sijajno obšla. Brizgalna je ves čas delala brezhibno in to na 1, 2 in 4 cevi. Pri preizkušnji je bil navzoč tudi predsednik nekega sosednega društva, ki ima motorico že kupljeno izven države, pa je izjavil, da se ta ne more primerjati z našo motorico. Gasilskemu društvu, posebno pa njegovemu neumornemu načelniku na pridobitvi čestitamo.

SODRAŽICA. Letošnji 1. december je proslavil naš trg kakor naše Sokolsko društvo in šola na zelo slovesen način. Po trgu ni bilo hiše, raz katero ne bi vihrala naša jugoslovenska trobojnica. Po slavnostni maši se je vršila najprej v šoli primerna prireditev, pri kateri je šolski upravitelj g. Stanko Vodopivec pojasnil zbrani mladini in občinstvu pomen podmladka Rdečega križa in slavnostnega dne. Sledile so deklamacije, pevske in telovadne točke, ki so prav dobro uspele. Zvečer pa je imelo Sokolsko društvo v dvorani pri Starcu akademijo. Brat starosta je v znešenih besedah orisal dogodke 6. januarja in 3. oktobra. Svečan je bil trenutek zaprisege novega članstva. Brat Rupnik je posvetil ob tej priliki Sokolskemu društvu lepo deklamacijo «Svoji Domovini». Brat društveni pevovodja je uglasbil pr. Čebularjevem besedilu pesem «Le z nami». Pevski zbor je nadalje zapel «Jadransko morje», «Zrinjsko-Frankopansko» ter «Slovana». Vaje za moški naraščaj in člane je sestavil br. načelnik Fajliga, za ženski naraščaj ter članice pa sestra Majda Umni-

kova. Telovadbo je spremljal tamburaški zbor. Tako je preživela sokolska družina prav lep večer.

KOČEVJE. (Smrtna kosa.) V Kočevju je preminul 7. t. m. zadet od kapi, šef sreske in davčne oblasti g. Ivan Cirk. Bilo mu je šele 49 let. Z njim lega v prerani grob vesten uradnik stare šole in odlični strokovnjak svoj stroke. Kočevski Slovenci izgube v pokojnem Cirku prijetnega družabnika in društvenika. Posebno težka pa je izguba za ugledno pokojnikovo rodbino. Naj bo blagemu pokojniku zemljica lahka, preostalim pa naše najgloblje sožalje!

KONJICE. Akademija, ki jo je priredil Sokol v Konjicah, je v vsakem pogledu dobro uspela. Otvoril jo je društveni orkester s Sokolsko koračnico. Nato je govoril br. prosvetar Wagner o pomenu proslave; zlasti je poudarjal, da je z aktom 3. oktobra 1929. bil ustvarjen oni ideal, ki si ga je jugoslovensko Sokolstvo zapisalo na svoje prapore. Vsi telovadci so svoje vloge dobro izvajali in želi zato zaslužen aplavz. Najmičnejša točka programa so bile deklamacije naših malčkov, in tu smo videli, kako samozavestno in neustrašeno deco nam vzgaja Sokolsko društvo. Želeti bi pa bilo, da se člani društvenih prireditev udeležujejo v večjem številu. — V dvoriščno zgradbo Kmečke hranilnice in posojilnice v Konjicah se je preselil sreski šolski nadzornik Černigoj iz Smarja pri Jelšah. Okoliška občina pa se prestavi iz teh prostorov v staro šolo.

RUŠE. (Smrtna kosa.) Minil je komaj dober teden, ko smo spremili k večnemu počitku g. dr. Skazo, že je preminul bivši nadučitelj in župan g. Josip Lasbacher. Rodil se je v Št. Petru pri Radgoni leta 1858. Obiskoval je nemško meščansko šolo v Radgoni in učiteljsko v Mariboru. Služboval je pri Sv. Lovrencu nad Prežinom pri Štorah, v Črešnjicah pri Slov. Bistrici in od leta 1890. do 1924. v Rušah kot nadučitelj. Val prodirajočega pomemčevanja je objemal v zadnjih letih pred svetovno vojno tudi Ruše, najbolj narodno zavedni kraj v Dravski dolini. Med hrabrimi boreci, ki so čuvali Ruše, je pogumno stal tudi g. Lasbacher. Domačini so ga cenili kot idealnega učitelja in najboljšega delavca na prosvetnem polju in ga zato imenovali

«Oho, tudi ti si bil na mojem mestu. Zakaj se nisi spreobrnil?»

«Zato, ker sem odlašal. Sicer nisem storil nikomur krivice, radi tega se me hočejo iznebiti.»

«Smiliš se mi, ako govoriš resnico. Poskusil bom, da te otmem pogina.»

«Ali je mogoče? S čim naj ti ustrezem?»

«Rad bi nekaj pojasnila. Razkrij mi tajnosti brloga.»

«Ako hočeš, ti izdam zakladnico, kjer je nakopičeno ogromno bogastvo. Opleni jo in pobegni.»

«Ne maram naropanega imetja. Ali ni tukaj v brlogu skrita neka mladenka?»

«To je poglavarjeva nevesta. Nekje jo je ugrabil, menda samo joka in zdihuje.»

«Vidiš, to je, kar sem hotel vedeti. Prišel sem, da jo rešim. Hči je graščaka Roberta z Grmilja in moja zaročenka...»

«Vitez Julijan! Obsojenec se je nenadoma pomiril. Glas se mu je spremenil, nadaljeval je zapupno in spoštljivo: «O vas sem čul že mnogokdaj govoriti. Poglavar se vas boji ter vam streže po življenju. Ne dajte se mu spoznati.»

«Zato sem se pa našemil in preoblekel. Kje je torej Milena, moja draga zaročenka? Odkrij mi njeno bivališče.»

«Iz brloga pelje hodnik do kamenitih stopnic, ki držijo navzgor pod razvaline. Tam gori je še ohranjena soba — poglavarjeva dvorana. Toda sedaj ne morete do nje, bodite previdni.»

Vitez je vzdihnil: «Ubožica, kam so te odpeljali! Koliko trpiš in kako željno čakaš rešitve!»

«Pomanjkanja ne trpi», mu je razlagal. «Streže ti ženica, katero je doletela ista usoda. Z njo se morate seznaniti, Marjeta se imenuje.»

«Morda š; nocoj, dolgo ne bom odlašal. Lopovi spijo, poglavar se je nekam odpravil.»

«Nikar se ne prenaaglite. Kdo vé, ali vas nihče ne opazuje.»

«Milena trpi. Moram ji olajšati bolečino.»

«Počakajte priložnosti. Marjeta je zanesljiva.»

«Seveda se ne smem prenaaglit. Ali vé, da je v roparskem brlogu?»

«O tem ni dvoma. Marjeta ji je razodela...»

«Oh, kako je nesrečna! Rokovnjač se ji najbrž neprestano vsiljuje. Kaj bi dal, da bi mogel to preprečiti!»

«Bodite previdni. Rad bi vam pomagal, pa ne morem. Jutri bom izdihnil.»

«Rešil te bom, zanesi se na mojo zvičajnost. Kakor ptička te bom izpustil iz kletke v zlato svobodo. In ko pojdeš mimo Grmilja, povej graščaku Robertu, da sem našel Mileno.»

«Rešitev ne bo uspela», je dvomil Oven. «Izključeno. Nemogoče.»

«Poskusimo. Bomo videli.»

«Ako rešite mene, boste samega sebe pokopali...»

«Poslušaj. Kakor veš, je dogovorjeno, da te vržem v prepad. Povedel te bom do pečine, kjer mi moraš ubežati. Tako jih bova premotila, utekel boš grozoviti smrti.»

«Pustil se bom nizzdol po drči, katero sem že nekoč preplezal. Samo roke mi morate odvezati. V dolini bom krenil po bližnjici na Grmilje z vašim naročilom.»

«Reci graščaku, da bo kmalu objel svojo hčerko. Drugo mu ni treba pripovedovati, preveč bi ga skrbelo.»

«Ako me osvobodite, tedaj vam bom najzvestejši služabnik. Znane so mi vse poti in steze v Črni dolini skozi temne gozdove.»

«S teboj bom jutri vpricho roparjev surov in neusmiljen. Z očmi si bova dajala tajna znamenja. Zdaj moram oditi, da me ne bodo pogrešili.»

Vitez je zopet primaknil skalo in odšel na prejšnje mesto. Lopovi so še vedno ostudno hropli, nihče se ni predramil. Legel je mednje, čeprav ni bil utrujen. Kot vojak je bil navajen vseh naporov, za Mileno je bil pripravljen vse pretrpeti.

Na koncu dolgega rova se je nekaj zasvetilo. Tam je našel stopnjice, prav kot mu jih je obsojenec označil. Spodaj je stala ženska z umazano leščerbo, namenjena v dvorano.

«Ali si ti, Marjeta?» jo je potihoma vprašal.

«Kdo si?» se je zganila. Vedela je, da je tolovajem prepovedano hoditi po tem prostoru.

«S teboj naj grem — k Mileni, ji je nagloma pošepnil. «Samo za trenutek.»

«Ti?» je vztrepetala. «Boj se poglavarja.»

«Bliskoma bom opravil...»

«Ne morem dovoliti. Glej, da se mahoma odstraniš.»

«Grem, ker poznam nevarnost. Reci Mileni, da jo pozdravlja Julijan, njen rešitelj. Prišel sem, da jo povedem iz ječe na Grmilje.»

«Vitez Julijan! Skoro na glas ji je ušla beseda, zato je umaknila luč pod predpasnik. «Pazite, da vas ne poznajo.»

«Kako je Mileni? Ali je zdrava?» je hitel v eni sapi.

«Žalostna je in potrta. Samo misel na rešitev jo drži pokonci.»

(Dalje.)

za častnega občana. Bil je dolgo let odbornik ruske občine in tudi ruski župan. Ko so leta 1914. lovili avstrijski žandarji vrle ruske narodnjake, so vrgli težke verige tudi okrog Lasbacherjevih rok ter ga z njegovo ljubljeno hčerko Albino odvedli v graške ječe. Vojaško sodišče ni našlo krivde na njem. Prišel je domov in služil dalje kot nadučitelj in vodil občino kot župan. Med vojno mu je umrla starejša hčerka Gizela, a drugo hčerko Albino mu je uničila usoda leta 1914. Bila je učiteljica in njegova tovarišica, a dogodki leta 1914. so njeno zdravje tako uničili, da je v najlepši dobi podlegla. Naša oblastva so znala preceniti Lasbacherjevo delo in trpljenje in Nj. Vel. mu je podelilo red leta 1924. sv. Save. Se isto leto pa ga je zadela kap, kateri je šele zdaj podlegel. Usoda je blago dušo Lasbacherjevo tepla skozi vse življenje. Večne bolezni v rodbini, smrt doraslih otrok, trpljenje leta 1914. in še druge neprilike, to je bilo plačilo za njegovo neutrudljivo, nesebično delo. Da bi bila kupa trpljenja do vrha polna, je blagi Lasbacher po možganski kapi zadet ležal pet let v postelji, zadnjega pol leta tako, da se skoro ni mogel ganiti. Bodi blag spomin tej plemeniti duši!

ZEPALE. Pri nas je vedno kaj novega, samo nič veselega. Zato pa Vam tako poredko pišem. Te dni so našli 20letnega fanta Antona Kamenšaka zjutraj v neki kolarnici mrtvega, kot žrtev preveč zaužitega nesrečnega alkohola. Največ se pijeta pri nas žganje in nesrečna šmarnica. — Pri nas so večinoma dobri ljudje, vendar pa tudi ne manjka hudobnežev in nevoščljivcev. Imamo zlikovca, ki dela ljudem le škodo. Nedavno je iz same hudobnosti porezal nekje celo sadno drevje.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

RIBJE OLJE KOT KRMILO.

Do zadnjega časa smo poznali ribje olje le kot dobro in zdravilno sredstvo pri slabokrvnih in bolehnih otrocih. Otroci so se ga sicer bali, ker je neprijetnega okusa, toda uspeh je bil očevidno dober. Otroci so se okrepi in pozdravili. Pozneje se je to sredstvo začelo uporabljati tudi pri

živalih, najprej pri prasutih in potem sploh pri mladih živalih. Danes se uporablja in priporoča že splošno, tudi za razne odrasle živali. Izkušnje pričajo, da se da s tem sredstvom doseči več užitka kakor sicer, in da se tako pokladanje izplača.

Pokladanje ribjega olja kot dodatek k drugi močni krmi je danes močno razširjeno po Nemčiji in drugih živinorejskih deželah. Pa tudi po nekaterih naših krajih se je to olje, ki je znano pri nas pod imenom «Težakovo olje», že precej vpeljalo. Po svoji vnanjosti to olje ni videti posebno prikladno za živalsko klajo, ali vzlic temu je prav učinkovito in dobro. Njegove prednosti lahko označimo v sledečem: 1. pospešuje tek in prebavo, 2. vpliva zelo ugodno s svojimi «vitamini», ki so potrebni zdravemu življenju, posebno pri hlevski reji in suhi krmi, in 3. je samo na sebi redilno, ker vsebuje poleg lahko prebavne toščobe še razne druge snovi rudninskega izvora. Vse to daje ribjemu olju take prednosti, da ga danes po raznih krajih že splošno rabijo in da si pridobiva od leta do leta več odjemalcev.

Seveda pa mora biti ribje olje za krmljenje popolnoma zdravo in čisto. To je treba poudarjati zaradi tega, ker se dobe v trgovini tudi manj vredne vrste ribjega olja in ker se ribje olje tudi lahko pokvari, posebno v poletnem času, če ni dobro zaprto. V tem času lahko postane žaltavo in s tem škodljivo; zato ga je imeti v poletnem času na hladnem in v trdno zaprtih posodah.

Danes se izdelujejo tudi «emulzije» ribjega olja, to so raztopine ribjega olja, ki imajo to prednost, da se laže primešajo mleku kakor čisto olje, če ga pokladamo skupaj z mlekom mladim živalim. Seveda so take emulzije dražje, zato pa tudi lažje prebavne in bolj okusne, ker imajo manj duha po ribjem olju.

Ribje olje ali, kakor je danes pri nas znano, «Težakovo olje» je pokladati v malih odmerkih, po eno kavino žlico pri malih živalih, ali pa po eno navadno žlico pri velikih živalih, in sicer enkrat ali pa dvakrat na dan. Po malih žlicah ga dajemo tudi lahko po trikrat na dan, tako n. pr. prasutom. Pokladamo ga pa na ta način, da ga primešamo zobanju, oziroma močnim krmilom. Če ga dajemo v mleku, je prav, če ga prej dobro zmešamo (stepemo), da se po mleku kolikor mogoče razdeli. Tudi kuram lahko dajemo ribje

olja, da nam bolje uspevajo, posebno ob času razvoja in misanja. Na štiri kure računamo po eno kavino žlico ribjega olja.

Težakovo olje se dobi v ročkah po 5 kg. 1 kg stane 25 Din.

ŽIVALSKA KOŽA — ZRCALO TELESNEGA POČUTKA.

Živalska koža ni samo životna odeja, ki naj varuje notranje delo pred neugodnimi vnanjimi vplivi, kakor jo navadno smatramo, ampak ona je obenem važen del života, ki se udeležuje vse telesne presnove. Brez delovanja kože ni življenja in zdravja. Te njene velike važnosti se prav lahko takrat zavedamo, kadar je treba žival dobro zdrgniti in spotiti, da preprečimo kako nastopajočo bolezen. Takrat se prav lahko prepričamo, kako važno in veliko ulogo igra koža v telesnem življenju. Žal pa, da se sicer za vse to premalo menimo in da radi zanemarjamo potrebno negovanje, vsled česar trpi ne le vsa telesna presnova, ampak tudi ves užitek, ki ga imamo od živali.

Ako naj opravlja živalska koža nemoteno svoje naloge, je treba, da jo negujemo in s tem podpiramo v njenem delovanju. Treba jo je snažiti, da ostanejo njene luknjice, skozi katere se vrši kožno hlepenje, odprte. Le živali, ki jih redno snažimo s česalom in ščetjo, imajo čisto in zdravo kožo. Le take živali se dobro počutijo in so tudi dobre za užitek. Vsa krma jim bolj zaleže, živali same se pa odlikujejo s tem, da imajo mehko kožo in svetlo dlako. Kratka in svetla dlaka je zmeraj znak zdravja in dobrega počutka.

Če pregledujemo našo živino, vidimo le prepogostokrat, da ne odgovarja tem lastnostim, da živali nimajo tako gladke in svetle dlake, kakor jo opazujemo po drugih krajih. To pa zaradi tega, ker se polaga premalo važnosti na potrebo snaženja in ker se premalo brigamo za kožno delovanje. Drugod se živina redno po dvakrat na dan osnaži s česalom in ščetjo. Pri nas pa opuščamo to delo ali ga pa neredno vršimo, kar je oboje slabo. Tudi pri nas moramo priti tako daleč, da bomo živali redno snažili. Zlasti sedaj v zimskem času je prav, da si damo več opravila v hlevu, ki naj ne bo končano samo s krmljenjem,

Gustav Strniša:

Med hmeljniki

Povest.

(Dalje.)

In tisti večer? Hmelj je šepetal, vmes je brnel čriček, ko sta šla čez polje. On je bil tedaj srečen. Pa še tistikrat, ko jo je objel, je dvomil o svoji sreči. Vendar mu je bilo tako prijetno pri srcu. Najraje bi ostal pred zeleno hmeljsko steno kakor pred čarobno utico in povabil vanjo Maričko ter ostal vse življenje samo njen.

In ona? Pač se ga še spominja! Sama mu je pritrčila, da ji je drag in mil. Pa je vendarle mislila kakor on na tisti prepad, ki ju loči, ki ga on lahko prekorači, a ona nikoli. In ta prepad je bogastvo.

Spomnil se je na svojo svobodo. Z zakonu bi pač ne bil tako prost. Pa si je takoj rekel:

«Da, da prosto voljo imam. Baš za to svojo prosto voljo sem žrtvoval svojo prostost, saj zdaj šele čutim, da nisem prost. Morda bi bila danes ona moja žena? Tako sem pa sam in siten sem, zelo siten. Nanjo mislim, pa govorim o svobodi, je polglasno zaključil.

Potem je mislil dalje na ločitev, na odhod. Pa kaj, niti prikazal se ni, ko je odhajala. Ni prišel in ji še enkrat zagotovil svojo ljubezen. Kaj si je mogla misliti? Kakšne občutke je imela, ko je odšla?

«Ali sem res zdaj svoboden? Nikoli je menda ne bom pozabil!» je zaključil Anton in postopal zamišljen okoli.

***

Tonetu je gospodinjala sorodnica Minca, krepka in zdrava ženska. Sicer ni posebno marala moških, a Toneta je rada videla. Ne samo, da je bil zal fant, tudi bogat je bil, in to je pri nji nekaj veljalo. Da bi jo zavrnil, se ji je dozdevalo popolnoma nemogoče. Bila je prepričana, da bo enkrat gospodinja na Antonovem.

«Ne mudi se mi,» je modrovala včasih Minca. «Fant je bolj samotarski, menda tudi boječ. Če bo tudi za katero pogledal, si je ne bo upal vprašati. Pa bom poprijela jaz besedo. Kar sama se mu bom ponudila in moj bo, pa od nobene druge!» je govorila.

Enkrat je bila v ljubezni že razočarana. Poslej je postala nekako trmasta in skoro predrzna v svojih načrtih.

Uboga Minca je kaj malo poznala značaj svojega nekoliko molčevega sorodnika, sicer bi ne zidala gradov v oblake.

Tone pač ni nikoli mislil nanjo. Ker je bila Minca precej klepetava, je svoje načrte in misli razodela tudi teti Špeli. Kmalu so dobri ljudje opozorili Toneta, da se debelušasta sorodnica zaima zanj.

Ko je čul o Minci in njeni ljubezni, se je samo smejal in zamahnil je z roko, kakor bi hotel odpoditi sitno muho.

Debeluški se je kar zazdelo, da gospodar nekaj ve. Proti nji je postal popolnoma hladen, dočim je bil prej vsaj bratovsko prijazen z njo. Zaskrbelo jo je.

V vasi je prebivala stara Primka, ki je mnogo vedela, a še več lagala. Minca je sklenila iti k nji po nasvete. Nekega dne je res potrkala na njena vrata. S seboj je prinesla tolstega piščanca. Debeluška je prav sramežljivo povsila glavo in

vprašala staro Primko, kaj naj stori, da se bo vnelo zanj Tonetovo srce; pri tem ji je pa dala piščanca, ki ga je vzela iz cekarja.

Starka je pogledala Minco izpod črnih očal. Potem je vzela rdeč robec, se useknila, potehtala v rokah piščanca in ga takoj zaprla v ozek kurnik, ki je stal kar v sobi. Nato je šele povabila Minco, naj sede na polomljen stol. Ukazala ji je, naj ji pokaže dlan desne roke. Pogledala je črte in dejala:

«Za veliko ljubezen si rojena in boš dobra zakonska žena!»

«Tudi meni se tako zdi,» je dejala Minca, ki je bila sicer pridna in delovna ženska, vendar nekoliko omejena.

«Molči, dokler jaz govorim, ne moti me!» je bevsknila starka in Minca je utihnila.

Starka je nadaljevala:

«Ni res, kakor pravijo, da je človek človeku enak kakor jajce jajcu. Kdor to trdi, je bedak. O, kako so različni ljudje na svetu. Ti spadaš med rodeče žene. Pa nikar ne misli, da je malo nerodovitnih. Danes jih je vedno več. Menda je to greh staršev, ki nočejo otrok in se jih branijo... No, zdaj pa tvoja stvar! Ti imaš nekoga rada, menda Toneta. Tako sem slišala zvoniti, pa to je tvoja zadeva, ki me ne briga. Dotičnik, ki ga ljubiš, mora nekaj nositi s seboj! To je tvoj talisman. To, kar nosi s seboj, mu moraš ti dati, on pa ne sme za to vedeti. Ta talisman ga bo varoval vsega zlega. Če bo še tako daleč od tebe, se bo vrnil nazaj k tebi, ker ga bo vlekla neka skrivna sila. Najboljši talisman je kakšna krpa ali kaj takega. Všij dotičniku, ki ga ljubiš, kos tvojega predpasnika ali bluze v suknjo, da on ne bo za to vedel!»

molžo in nasteljanjem, ampak ki naj obsega tudi redno snaženje, zjutraj in popoldne. Česalo in ščet morata biti važen inventar vsakega hleva! Dobra čėja je pol klaje, tako se glasi pregovor. Če ga tudi ni dobesedno jemati, nam vendarle mnogo pove. Kakor je treba v hlevu gledati na točen red pri krmljenju in molži, ravno tako je gledati tudi na red pri snaženju živali. Lep zgled v tem nam dajejo vse živali, ki živijo po svoje. Le opazujte jih, kako skrbje za potrebno čejo! Pri hlevskih živalih mora biti pa to naša briga in naša skrb!

Najbolje storimo, da čedimo živino po dvakrat na dan, zjutraj in popoldne ob času krmljenja. Ostali čas bodi odločen za ležanje in prežvekovanje. Ob takem redu bo postala koža kmalu drugačna.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem ljubljanskem sejmu, ki je bil precej živahen, so cene goveji živini nazadovale za 25 do 50 par pri kilogramu. Za kilogram žive teže so se trgovali: voli I. po 10 Din, voli II. po 9 Din, voli III. po 8 Din, krave debele po 5-50 do 7 Din, klobasarice po 3 do 4-50 Din, teleta po 12-50 do 14 Din.

ZITO. Cene v inozemstvu in tudi pri nas so nekoliko popustile. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali (postavljeno na slovensko postajo; za 100 kg): pšenico, baško po 240 do 250 Din; moko «0» po 370 do 375 Din; turščico, baško, umetno posušeno, po 195 do 197-50 Din.

HMELJ. Kupčija mirna. Blaga ni nikjer več mnogo. V Savinjski dolini ga je morda še 10 odstotkov neprodanega. Cene so le malo spremenjene. — Cene svinjam so bile za kilogram žive teže na sejmu v Ptujju od 8 do 13 Din, na sejmu v Kranju pa do 15 Din.

JAJCA. Nakupna cena pri nas se giblje med 1-65 do 1-70 Din za jajce. Povpraševanje po svežih jajcih je živahno. Cene čvrste.

VINO. Na vinskem sejmu pri Sv. Križu na Dolenjskem so prodajali tamošnja vina po 5 do 7 Din za liter. Pridelek je izvrsten.

Sejmi

13. decembra: Gorenji Logatec. Mengeš, Radovljica, Nedjeljske (za živino).
15. decembra: Zirovnica pri Logatcu.
16. decembra: Velika Loka, Kostanjevica, Višnja gora.
19. decembra: Škocjan pri Krškem, Teharje, Dolnja Lendava.
21. decembra: Krašnja, Laško, Brežice.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili zadnje dni v valutah za:

- 1 dolar 56 do 56-20 Din;
v devizah 9. t. m. za:
1 dolar 56-17 do 56-37 Din;
100 italijanskih lir 294-12 do 296-12 Din;
100 nemških mark 1349-25 do 1352-25 Din;
100 avstrijskih šilingov 792-30 do 795-30 Din;
100 češkoslovaških kron 166-89 do 167-69 Din;
100 madžarskih pengov 986-72 do 989-72 Din.

Istega dne se je trgovala Vojna škoda po 430 Din (za februar po 406 Din). Investicijsko posojilo se je ponujalo po 85-25 do 86 Din.

DOMAČE NOVOSTI

* Občni zbor Zveze slovenskih agrarnih interesentov bo v nedeljo 15. t. m. ob 3/4 10. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani na Miklošičevi cesti. Polovična vožnja na vseh osebnih vlakih je dovoljena.

* Pravilnik za tolmačenje invalidskega zakona. Ministrstvo za socialno politiko je postavilo posebno komisijo, kateri je poverjena naloga, da pregleda invalidski zakon ter formulira gotove izpremembe in izpopolnitve v tem zakonu ter jim da tolmačenje, ki je potrebno za nekatere paragrafe tega zakona. Komisija bo izdelala pravilnik za izvrševanje invalidskega zakona in tudi uredbo o rodbinskih draginskih dokladah. Zakon predvideva doslej samo osnovno invalidnino, vprašanje draginskih dokladov pa se bo rešilo sedaj.

* Glavni dobitki državne razredne loterije. Predzadnji ponedeljek se je vršilo zadnje žrebanje petega razreda 18. kola državne razredne loterije. Pri tem žrebanju se je sreča nakako pravično razdelila na vse kraje naše države. Prvo dvojno premijo po 1.200.000 Din z dobitkom 2000 Din, torej skupaj dvakrat po 1.200.000 Din je zadelo osem četrtink srečke števil 98.354. Državna razredna loterija je dve četrtinki te srečke prodala kolektorju A. Rein & drug v Zagrebu, dve četrtinki tvrdki Vasić v Beogradu, eno četrtinko Odaviću v Beogradu, eno četrtinko pa kolektorju Markoviću v Beogradu. Te četrtinke pa niso ostale v Beogradu, marveč so bile poslone v razne kraje. Veliko premijo so si razdelili kraji Beograd, Zagreb, Čačak, Podgorica, Kratovo in Priboj. Vsak lastnik četrtinke prejme 300.500 dinarjev. Drugo manjšo premijo v znesku 500.000 dinarjev je zadela srečka št. 80.034, razdeljena na štiri polovice. Lastniki teh polovic so v Sarajevu, Banjaluki, Zagrebu in v Vladočin Hanu. Glavni dobitek v znesku 400.000 Din, ki je bil izžreban že minuli mesec, sta dobila Ljubljana in Zagreb. Dobitek v znesku 300.000 Din je ostal v Beogradu.

* O kužnih čebelnih boleznih in njih zatiranju se bo vršilo v nedeljo 15. t. m. ob pol 15. uri predavanje v občinski pisarni okoliške občine na Bregu pri Celju. Predavanje priredi podružnica Čebelarstva društva za Celje in okolico, ki bo imela istočasno svoj letni občni zbor. Predavanje je velike važnosti za vsakega čebelarja.

* Uvedba kmečkih predstav v mariborskem gledališču. Uprava gledališča v Mariboru namerava letos poleg že običajnih ljudskih, delavskih in dijaških predstav uvesti tudi predstave za okoličansko kmečko prebivalstvo. Prva taka predstava, ki bo pomenila poizkušnjo izvedbe tega načrta se bo vršila v nedeljo 15. t. m. ob 15. Uprizorila se bo Maeterlinckova vojna drama «Stilmondski župan». Cene bodo popolnoma prilagojene smislu predstave: sedeži po 5, stojišča pa po 3 dinarje.

* Novice iz Amerike. Rojak Karel Planinšek, rodome iz Kamnice na Dolenjskem, se nahaja na potovanju v čolnu po rekah in jezerih od severa do srednjeameriškega otoka Kube. V početku novembra je dospel v Winnipeg v Kanadi. Pla-

«Ali bo potem postal res moj?» je vprašala Minca.

«Če ti pravim. Druge nobene niti pogledal ne bo. Bodi brez skrbi!»

Ker je Primka deklino tako lepo potolažila, ji je le-ta hvaležno stisnila še nekaj drobiža v roke in se zadovoljna vrnila domov. Seveda ji je morala obljubiti, da bo o stvari molčala.

«Tega boš pa že dobila, prav tako kakor jaz. Mara zate!» se je režala Primka, ko je dekle odšlo.

Najbolj vesela je bila gospa Angela in njen Grča. Prepričana sta bila, da sta dobila zlatega kalina, od katerega bo denar kar deževal.

Anton je bil spočetka nekoliko v zadregi. Pri tej gosposki mizi se je spomnil na svoj prostorni kmečki dom in tesno mu je postalo, sam ni vedel zakaj. Spomnil se je mahoma hmelnjarjev in svoje lepe Maričke. Ne, saj ni njegova in nikoli ni bila. Sam jo je zavrgel.

Prišel je primerjati govorjenje tistih preprostih naravnih ljudi s praznimi frazami gospele okoli sebe in spoznal je, da so oni ljudje nekaj povsem drugega. Spoznal je, da veje iz besed delavnih kmetov zdravje in odkritost, a tu se mu je trenutno zadelo vse črivo.

Mahoma se je predramil iz zamišljenosti. Nasproti mu je sedel starikav gospod, ki se mu je predstavil za uradnika Mraka. Edino ta človek mu je v vsej družbi ugajal. Mrak ga je opazoval in zasmilil se mu je. Ko je postal Anton najbolj zamišljen, mu je Mrak kakor nevede stopil prav neprepko na stegnjeno nogo. Vzdrnil se je in se svojo zaročenko. In baš tedaj je videl njen obraz, ki se je srečal s pogledom starega Grča. Grča je razodeval strast, a njegov po-

gled naravnost divje poželenje, saj so se kar svetile pijane oči.

Antona je hipoma nekaj zbadlo. Prišel je natančneje opazovati ljudi okoli sebe in zazdelo se mu je, da se mu vsi ti gostje rogajo in ga zasmehujejo. Pravega vzroka ni imel za to slutnjo in ostal je miren.

Pa je nazdravil zaročencema Grča. Prav nesramno je poudarjal svoje prijateljstvo do Perčevih in zagotavljal, da ostane še nadalje dober prijatelj tudi mlademu gospodarju.

Anton se je smehljaj. Mahoma se mu je posvetilo. Zahvalil se je govorniku in ga tudi sam prosil, naj ostane še nadalje zvest hišni prijatelj, saj so prijatelji tako redki.

Večer je veselo potekal. Nihče ni opazil na Antonu izpremembe, le njegovi zaročenki se je zazdel sumljiv.

«Kaj ti je vendar?» ga je prav skrbno vprašala.

«O, nič, kaj mi pa hoče biti? Ali nisem dovolj vesel? Danes sem še posebno vesel in zadovoljen. Različne spekulacije imamo v življenju, ki se nam včasih posredujejo, a drugič pa izjalove. Vse življenje je nekako tržišče, ali ne? Da, da, ljudje so na svetu, celo taki ljudje so, ki kupčujejo z dušami. Tako sem bral in res je.»

«Ne razumem te, kaj misliš s tem?» je vprašala Angela.

«O, nič hudega, nič. Danes sem zelo zadovoljen. A pri sreči mi ni dobro. Menda sem preveč pil, je lagal Anton, ki je imel zdravo srce kakor malokdo.»

«Da, vlez se malo! Spočil se boš in oddehnil, je dejala ona.

Gostje so odšli, ker je bilo že zelo pozno. Le Grča je ostal in pil. Anton je legel kar oblečen na zofu v tretji sobi. Takoj je zadremal.

«Naposled se nocoj niti otresla ne boš tega kmeta», je dejal polglasno Grča. «Menda ne bo tu prenočeval?»

«Le brez skrbi bodi! Presramežljiv je, da bi že zdaj prenočeval z menoj pod eno streho», ga je mirila ona.

«Zakaj se poročiš z njim? Kaj bom počel brez tebe? Že 10 let sva prijatelja», je ternal Grča.

«Da, da, prijatelja sva. Toda jaz nimam ničesar, ti pa tudi ne. Dokler je živel moj mož, je še šla trgovina za silo. Danes sem tik pred konkurzom in vsaka rešitev je dobra. Bodi vesel, da me ta kmet hoče! Obogatil me bo in tudi ti boš deležen tega bogastva. Moja duša ostane vedno samo tvoja!» je hitela Perčeva.

Med tem, ko je Angela tolažila svojega ljubljena, je Anton že zdavnaj vstal. Takoj, ko je ona odšla, ga je minila njegova navidezna trudnost. Dvignil se je in se nasmehnil ter dejal: «Zdi se mi, da se ne motim. Da si pa kesneje ne bom česa očital, hočem vendarle pogledati, kako in kaj!»

Komaj so se za Minco zaprla vrata, je prihitel iz čumnate Primčkov Bizelj, bedast dvajsetletni sin stare Primke. Fant je lazil za vsemi dekleti v vasi. Minca ga je pred kratkim polila z gnojnico, ko je silil za njo. Domov je pritekel moker kakor miš.

«Mati, mati, mati! Kaj je pa povedala Minca, Minca, Minca? Ali me ima kaj rada, zelo rada, ta Minca? O, kako zala baba je! Zala je, zala, res zala je! O, o, o! Mati, rad jo imam. Pričarajte mi jo, Minco mi pričarajte, saj znate čarati. Pa vas

mlinšek potuje v družbi z nekim Ircem. — V Port Washingtonu je zadel neki avtomobil rojaka Mihaela Cvirna, ki je pri tem dobil tako hude no tranje poškodbe, da je drugi dan v bolnici umrl. Cvirn je bil rodom iz Brežic. V Ameriko je prišel leta 1903. — V Milwaukeeju je v domači kopalnici utonila ga. Frančiška Veniškova, rojena Stautova. Najbrž je v kopeli omedlela in padla z obrazom v vodo. Stara je bila 57 let, rodom iz Spodnjih Kraš pri Mozirju v Savinjski dolini. Zapušča moža in hčerko. — V Ely se je smrtno ponesrečil Ivan Pušavec pri vožnji z avtomobilom, njegov tovariš Ivan Lenič pa je bil hudo poškodovan na glavi.

* **Tudi v Avstraliji so Slovenci.** Eden maloštevilnih slovenskih izseljencev, ki so zašli v Avstralijo, A. Matevžič, se je nedavno oglašil z zanimivim dopisom v newyorškem «Glasu Naroda». Slovencev je bila Avstralija, kakor izvaja dopisnik ameriškega lista, še pred par leti neznan. Pregovor pravi, da vrabca in Slovenca najdeš po vsem svetu. Tukaj vrabcev ni, Slovenci pa se nahajamo v malem številu tudi v Avstraliji, kjer imamo sedaj (v novembru) pomladni čas. Delavske razmere niso najboljše. Tukaj ni stalnega dela kakor v Ameriki. Večina delavcev prehaja iz kraja v kraj. Ker Avstralija ni industrijska dežela, se nas je preveč naselilo od vseh strani. Največ je Italijanov, tudi Hrvatov, zlasti iz Dalmacije, je precej. Naši ljudje so zaposleni večinoma po gozdovih. Delajo železniške pragove, drva in čistijo zemljo. Naša stanovanja so pod šotori. Delodajalec se ne briga, kako in kje bo spal in stanoval. Kaj rado pa se v tej deželi tudi pripeti, da mora delavec od gospodarja s silo izterjati zaslužek. Jaz sem zaposlen pri sekanju lesa za veliki zapadnoavstralski vodovod. Domačini živijo dobro in skoro razkošno. Za delo se poslužujemo zgodnjih jutranjih in popoldanskih ur, ker je sicer vročina neznosna. S trdim delom se bo dalo prihraniti nekaj denarja. Potem pa se odpravimo preko Sueza nazaj, odkoder smo prišli.

* **Deželno semenogojno društvo za Saksonsko v Dresdenu,** ustanova Deželne kmetijske zbornice za Saksonsko v Dresdenu, si je priborilo posebne zasluge z uvedbo prvovrstnega semenkega krompirja. Znano je, da dobavlja omenjeno semenogojno društvo kot posebno vrsto

saksonski priznani gorski semenski krompir, ki se zlasti odlikuje kot zdrav sad in po tem, da daje obilen pridelek. Ta krompir pridelujejo v višini 350 do 700 metrov člani omenjenega semenogojnega društva. S pridelovanjem v ostrih gorskih legah se dobi izredno odporen in zdrav krompir. Od Deželnega semenogojnega društva dobavljeni semenski krompir je bil ves dvakrat pregledan na njivi od strokovne komisije Deželne kmetijske zbornice in priznan, ko so ugotovili pristnost in čistost sorte ter dejstvo, da nima nikakih prenosljivih boleznih. Citatelje prav posebno opozarjamo na priloženi prospekt. Pri naročilih blagovolite uporabiti naročilnico, ki je pridana prospektu. Podrobneje izveste pri zastopstvu Deželnega semenogojnega društva za Saksonsko, R. Ranzingerju, Ljubljana, Kolodvorska ulica 5—9.

* **Pismo iz Kanade.** Iz Loraina nam pišejo: Tudi tu nas je nekaj Slovencev zaposlenih v želežarni. Vseh ljudi je tovarni zaposlenih okrog 18.000. Vsem slovenskim fantom in dekletam, možem in ženam, prijateljem in znancem, posebno pa Poljanski dolini pri Črnomlju želiva vesele božične praznike in srečno novo leto: Josip Štaudahar (Predgrad pri Črnomlju) in Ivan Škrjanc (Litija).

* **Prekmurske novice.** Pišejo nam: Dne 1. decembra je zadela srčna kap pri črnelavskem pokopališču Nikolaja Kozice, čevljarja iz Polane. Pokojnik je šel zdrav z doma ter je bil namenjen v Mursko Soboto. Nezavestnemu je bila ukradena listnica z vsem denarjem. — V Polani se tudi oglašajo zlikovci. Pretečeni teden so ukradli koruzo iz koruznjaka Lizi Cipotovi ter deske Ivanu Šaplju. — Vaški nagajivci so zmetali gnoj z njive Franca Benčeca na polje Štefana Beukiča. Za svojo nepotrebno nagajivost se bodo zagovarjali pred sodiščem.

* **Spor med mariborskim tvorničarjem Derwuscheggom in delavci.** Na pobudo sreskega načelnika dr. Ipavica je bil te dni poravnani spor med delavci in znanim mariborskim tovarnarjem Derwuscheggom, ki je brez prave utemeljitve odpustil več delavcev. Tovarnar je obljubil, da sprejme odpuščene delavce zopet nazaj na delo in da jih bo plačeval po tarifi kolektivne pogodbe, ki je v veljavi do aprila 1930.

* **Skratlica ob hrvatski meji.** Skratlica, ki je razsajala onkraj Sotle in so jo s cepljenjem nekoliko ukrotili, se je razširila tudi po Dobovi. Obolelo je na nji že več otrok. Če se bo širila, bo treba podvzeti strožje ukrepe, katerih prvi bo zatvoritev šole.

* **Požar je nastal nedavno na gospodarskem poslopju Marije Vrbnjakove iz Grabonoša pri Gornji Radgoni.** Ogenj se je z vso naglico razširil tudi na gospodarsko poslopje bližnjega soseda Franca Rožmana. Zanelil je požar neki petletni deček, ki se je v bližini gospodarskega poslopja igral z vžigalicami. Da ni bila škoda še večja, se je zahvaliti marljivim gasilcem, ki so prihiteli s šestih strani in katerim je končno uspelo požar omejiti ter obvarovati pred nesrečo ostale sosede.

* **Žrtev materinstva.** Te dni so ob spremstvu Šmartna pri Litiji in vse soseske pokopali žrtev težkega materinskega poklica. V najlepši ženski dobi je preminula ga. Povšetova, hčerka g. Hostnika iz Šmartna. Povšetova je bila na porodu in je nastopilo zastrupljenje. Zdravnik, ki so ga poklicali k bolnici, je odredil glede na opasno stanje takojšen prevoz v ljubljansko bolnico Vožnja v Ljubljano pa je bila brezuspešna. Mati je z otročičkom vred zapustila za vedno svojo družinico. Blag ji spomin!

* **Požar v Pečaroveih.** Pišejo nam: Nedavno zvečer je nastal velik požar pri g. Ivanu Andreću v Pečaroveih. Zgorelo mu je gospodarsko poslopje s kmetijskim orodjem, krmo in živino. Gasili so le domači gasilci, sosednih ni bilo. V tej vasi so bili letos že trije požari. Citatelji «Domovine», pomagajte Andreću, ki trpi veliko škodo!

* **Prostovoljna smrt uglednega moža.** Te dni se je v svojem stanovanju na Jesenicah ustrelil v srce g. Nande Ferjan, posestnik in lesni trgovec. Pokojnik si je vzel življenje v lepši dobi 32 let. Kaj je gnalo nesrečnega moža v smrt, se ne ve, govori pa se, da so ga gnale v obup hude gospodarske razmere, ki so jih v trgovini nanesele povojni dogodki. Pokojni Nande

Budilke, poročne prstane,
očala, zlata in srebrne predmete kupite najceneje pri
Zdravku Ambrožiču, urarju
Radovljica
383

bom zmerom ubogal. Res vas bom. Boste videli, no, no, res! Poglejte no mojo roko. Pa srečo mi povejte, pa Minco mi obljubite. O, ta Minca, Minca, ki mi v srcu cine! Kar ogenj čutim za njo! Čeprav me je polila, ognja mi v srcu ni pogasila. Mati, njo mi dajte! Dajte jo, morate mi jo dati! Je hitel bedni mladenič in brbral tako urno, da je sproti pobijal besedo.

Starka ga je gledala in se mu smehljala:

«Vse je mogoče na svetu, prav vse! Ha, ha, ha! Trda kovina je jeklo. Jeklen talisman bi ji bila morala svetovati, tenko jekleno vlasnico, ki bi jo dekle moralo skriti v fantovo obleko. Pa sem ji svetovala nalašč narobe. Kar junjo naj mu prišije v suknjič, da nebo ničesar dosegla, prav ničesar. Bom že dala! Kaj bo polivala mojega ubožca s smrdljivo gnojuico? Prav ji je. Naj le trpi! Prav ji je!»

«Kaj ji je prav? Mati, ali je mar zadovoljna in pravi, da me rada vzame? Pa kravo bomo zaklali, našo edino kravico za mojo svatbo. Kajne mati?» se je radoval bedak.

Starka si je od samega veselja mela roke. Bila je popolnoma prepričana, da je ona vzrok, da ne bo Mince Tone nikoli maral. Starka je pač sama verovala v svoje vraže. Če bi ji bil kdo trdil, da je ves njen hokus-poskus prazna marnja, bi mu skočila v lase.

Tone ni vedel, kako se trudi Minca, da bi si priborila njegovo srečo. Pa če bi bil tudi vedel, bi se bil samo smejal. Ko je odšel neki dan od doma v svojem novem suknjiču, je planila Minca kakor ris v njegovo spalnico in vzela njegov stari suknjič. Hotela je vštiti vanj krpo svoje raztrgane bluze.

Tone je slučajno nekaj doma pozabil. Vrnil se je. Ko je Minca šivala krpo, je stal nepričakovano pred njo.

«Kaj pa počenjaš?» se je začudil, ko je videl pisano krpo, katero mu je šivala Minca po podlogo.

Zardela je in sama ni vedela, kaj naj reče.

Vzel je suknjič v roke in pričel ogledovati krpo. Opazil je, da je Minca v krpo zašila tudi nekaj svojih las, menda zato, da bi bolje držalo. Spomnil se je na vraže. Zdaj ni nehal prej, dokler mu ni priznala, da si ga je bila hotela s tem pridobiti.

«To so neumnosti,» je dejal Tone in jo pogledal. Zdrava in sveža kakor breskev je stala pred njim. On pa ni bil suženj hipne strasti, ki mu je trenutno vzvalovala v duši. Vedel je, da se je treba premagovati, če hoče človek ostati vreden samega sebe. Zato ga ni strast nikoli ugonobila. Mirno je rekel dekletu:

«Vidiš, Minca! Po vsem tem se mi zdi najbolje za oba, da bi se ti vrnila spet k svoji sestri. Ona te pač potrebuje. Njena poroka se je razdrla, moške moči nima pri hiši in potrebna ji boš. Midva sva pač samo človeka. Nazadnje bi se pripetila še kaka neumnost, kajti vsi smo slabiči. Škoda bi pač imela samo ti. Saj veš, da te ne bom nikoli poročil, ker te pač ne ljubim. Ljubezen je močnejša kakor strast. Dajva, spoštujva um in pravo pamet, ki nama ju je dal ljubi Bog! Ločiva se lepo prijateljsko kakor dobra sorodnika. Če boš kedaj kaj potrebovala, kar oglasi se! Če se morda kesneje omožiš, mi pa sporeči. Tvoj dolžnik sem; mnogo si mi pomagala, zato ti bom tudi jaz pri bali pomagal.»

«Pa zakaj naj hodim proč?» je ugovarjala Minca.

«Povedal sem ti, pa mir besedi,» je odvrnil gospodar, se zasukal na peti in odhitel.

Minca je ostala sama. Zalostno se je ozrla za odhajajočim. Potem ji je mahoma oblila rdečica obraz. Dvignila je roke v bok in dejala kar glasno:

«Pa pojdem. Tudi prav! Še take ne dobiš nikoli, košatija ti! Ne, ne, Minca se pa tudi ne pusti kar takole! Tista Primka je pa sleparka!»

Potem se je šele spomnila, da jo je Tone našel, še preden je mogel tisti talisman sploh učinkovati.

Nato je dvignila glavo, zamahnila z roko in odhitela po svoje stvari.

Ko se je gospodar tisti večer vrnil domov, ni našel Mince več v hiši. Povedali so mu, da je odšla in zanj pustila pismo.

«Vidiš jo, saj vendar ni tako omejena, kakor si marsikdo misli,» je dejal Antón, ko je prebral njeno pismo, ki se je glasilo nekako takole:

«Tone! Ošabnosti in napuha je kmalu dovolj! Tudi jaz sem iz takega testa kakor Ti. Zato si pač ne dam kake stvari dvakrat reči. Morda boš še dejal: «Škoda, da ni Mince», pa bo prepozno. Sicer se pa dobro imej! Pa glej, da se res kmalu oženiš! Ne bodi tako mrtev pred ženskami. Baš to me je premotilo, da sem upala, da bom še jaz enkrat gospodinja na Antovem. Pozdravlja Te Minca.»

Kmet in gospa.

Anton je ljubil lepo Maričko. Često se je spomnil nanjo. Pisal ji pa ni nikoli. Njegova ljubezen je bila pač še premalo globoka. Sicer bi se bil bolj zanimal za dekleta in se oglašil pri nji s kakim dopisom.

(Dalje.)

je izhajal iz narodne in pred vojno najbogatejše rodbine na Jesenicah. Njegov pokojni oče je bil po vsej Gorenjski znan lesni trgovec, njegove sestre pa so poročene z uglednimi trgovci v raznih krajih Slovenije. Ko je prevzel veliko posestvo po svojem očetu, mu je bilo jedva 20 let. Delal in trudil se je sicer na vso moč, bremena pa so bila najbrž pretežka. Razkošja v svojem življenju ni poznal. Pokojni Nande je bil vedno velik podpornik vseh naprednih, kulturnih in narodno-obrambnih društev. Posebno je bil naklonjen jeseniškemu Sokolu. Naj bo mlademu možu, ki zapušča soprogo in hčerko, lahka domača zemlja.

* **Samomor v kočiji.** Te dni je bil ljubljanski policiji prijavljen nevaren izgredek, ki strelja iz kočije, ko se vozi po mestu. Zasedovali so ga, ali ga tedaj niso mogli najti in so si zadevo razlagali na ta način, da je pač nekdo v pijanosti ali iz objestnosti streljal med vožnjo, potem orožje vrge iz voza ter se končno izgubil v mestu. Nihče ni slutil, da se je v kočiji, iz katere je padel strel, odigrala krvava žaloigra. Uganka strela iz voza se je razvzljala šele pozneje v bolnici. V vozu si je vzel življenje 35letni železničar Peter Čamerin, ki je bil zaposlen pri železnici na Zidanem mostu kot progovni delavec. Mož je že pred tedni odšel s doma, kjer je zapustil ženo in troje otrok. Poizvedovali so za njim brezuspešno. Pred par dnevi pa se je pojavil v Ljubljani, kjer je najbrž dvignil kake ostanke svojih prejemkov. S tem denarjem je par dni popival po raznih gostilnah. Tudi zadnji dan svojega življenja je obiskal v družbi dveh žensk razne gostilne na Dolenjski cesti. Z najeto kočijo se je končno pripeljal pred magistrat, od tam pa preko Vodnikovega trga, kjer je voznik slišal, da sta počila za njim dva strela. Ker trojica v vozu ni dala glasu od sebe, je vozil naprej, meneč, da je streljal kdo drugi. Na Zmajskem mostu pa je zaklicala ena od žensk vozniku: «Tako v bolnico. Čamerin se je ustrelil!» Voznik se je tedaj ozrl in opazil nesrečnega moža vsega krvavega v zadnjih zdihljajih. Ko so ga prenesli v bolnico, je umrl.

* **Bela zastava na litijski jetnišnici.** Dolgo, že dolgo ni visela raz litijske zapore bela zastava. Te dni pa se je vendarle pokazala za poldrugi dan kot znak, da so zaporj prazni. Bela zastava je vzbudila seveda razveseljivo pozornost. No, pa je ostala samo poldrugi dan na svežem zraku, pa so jo zopet skрили.

* **Samomor Slovenke v Sarajevu.** V Sarajevu je te dni izvršila samomor 60letna Polona Senčarjeva, rodona Slovenka. Ker je tri dni ni bilo na spregled, so sosedje domnevali, da se ji je moralo nekaj pripetiti. Policija je odprla njeno stanovanje in našla Senčarjevo mrtvo, naslonjeno na postelj. Komisija je ugotovila, da se je starka zadušila zaradi ogljikovega monoksida. Senčarjeva je živela sama zase v veliki bedi ter je bila težko bolna na pljučih.

* **Brez dovoljenja streljal s topičem.** Pri Sv. Križu pri Litiji je praznovala neka družina pred dnevi godovanje enega svojih članov. Sosedje so po stari navadi napravili slavljenca «ofreht». Zvečer so mu poropotali, nekdo pa je privlekel od nekod celo topič in je oddal z njim nekaj strelcev. Ker je streljanje s topiči brez dovoljenja zabranjeno, so orožniki poizvedovali za krivcem in ga končno iztaknili. Možak bo imel zaradi nedovoljenega streljanja sitnosti.

* **Smrtna nesreča v gozdu.** Smrtno se je ponesrečila 11letna Štefka, hčerka uglednega posestnika in bivšega župana Ivana Obreze iz Kanderš. Obreza je s svojimi sinovi v gozdu sekal hraste. Štefka, ki jim je popoldne prinesla malico, je opazovala v bližini padec ravnokar izpod-sekanega drevesa. Drevo pa se je po nesreči pri padcu obrnilo v smer, kjer je stalo dekletce. Dekle se je sicer hitro umaknilo, vendar pa je bilo zadeto od veje padlega drevesa ter se zgrudilo na tla. Prestrašeni oče in bratje so kmalu nezavestno rešili iz objema veje ter jo odnesli domov. Deklica se pa ni več zavedla in je drugo jutro umrla. Kakor se je ugotovilo, je dekletcu,

ki je bolehalo na srečo, zadal smrt tudi strah, ker udarec sam ni bil smrtonosen. Vse iskreno sočustvuje s starši.

* **Samomor v Celju.** Te dni se je v svojem stanovanju v Prešernovi ulici v Celju obesil 39letni tovarniški delavec in hišnik v omenjeni hiši Josip Zupanc, rodona iz Ponikve ob južni železnici. Pokojni Zupanc je bil v zadnjem času močno potr in je že 30. novembra zapustil svojo službo v Westnovi tovarni. Kaj ga je prav za prav poglalo v smrt, ni mogoče ugotoviti.

* **Huda nesreča zaradi flobertovke.** Uro hoda od Tržiča ob cesti proti Begunjam stoji na samem prijazna gostilna na Visočem, kjer gospodari skrbna vdova Rozmanova, ki jo je mož prezgodaj zapustil in ji naložil breme vzgoje številnih otrok, od katerih obiskuje najmlajši prvi razred meščanske šole v Tržiču in mu je ime Ferdinand. Pred kakim letom je ponudil nekdo starejšemu bratu Janezu v nakup lično flobertovko. Ta je kupčijo odločno odklanjal, pa se ni mogel vsiljevalca odkrižati. Ponudil mu je v šali za njo pet kovačev in vsiljivi prodajalec se je zadovoljil s ponujeno ceno. Tako je Janez postal posestnik puške, ki je po enem letu napravila skoro neverjetno nesrečo. Skrbna mati je svarila sina, naj nikar ne vlačí v hišo orožja, toda puška, ki komaj zadošča za streljanje vrabcev, se ni niti materi zdela preveč nevarna in tako so ji odmerili prostor na klinu v kuhinji. Predzadnji ponedeljek zvečer je ogledoval zgoraj omenjeni Ferdinand puško in jo v podrobnostih razkazoval navzočemu gostu Janezu Pernušu iz Leš. Ko sta si jo do dobra ogledala, jo je hotel zopet obesiti na klin. Nihče ne ve, kako se je zgodilo, da se je puška sprožila in je zadela mala kroglica Pernuša ravno v desno oko, predrla lobanjo in povzročila trenutno smrt. Uboga vdova je od strahu omedlela, ko je zagledala pred seboj na tleh mrtvega Pernuša. Pokojnik je bil oženjen, toda ni živel s svojo ženo skupaj. Ima še očeta in mater, ki živita v Lešah nad Tržičem. Razumljivo je, da je zavladala med težko prizadetimi svoji pokojnika velika žalost.

* **Um se ji je omračil.** Zaradi razžaljenja Veličanstva se je nahajala pri laškem sodišču v preiskovalnem zaporu Ivana Volajeva, kmetica iz Turškega lesa. Ko ji je sodnik razložil, da se bo zagovarjala pred državnim sodiščem v Beogradu in so jo odvedli nazaj v zapor, je pričela naenkrat besneti, trgati s sebe obleko ter se metati po tleh. Poklicani sodni zdravnik je ugotovil, da se je nesrečnici omračil um. Po strašnih napadih besnosti se je po več urah nekoliko pomirila, na kar so jo odposlali v njeno domovinsko občino Dol pri Hrastniku.

* **Utonil je v nedeljo zvečer na jezu nasproti steklarske kolonije v Hrastniku steklar Jože Rancinger.** Nesrečnik je bil alkoholik in je v vinjenem stanju zlezal po nesreči v potok. Rajni Rancinger zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke.

* **Slab junak.** Jože Sluga je sin ugledne rudarske družine v Trbovljah. Odslužiti bi moral svoj kadrski rok, kar mu pa brezdomno ne diši. Pobegnil je od svoje edinice v Karlovcu in se vrnil v Trbovlje. Neke noči je slišal g. France Pust v svoji gostilni ropot. Šel je pogledat, kdo stika ponoči po njegovi hiši, in je naletel na Slugo, ki se je hotel okoristiti s tujim blagom. Oddal ga je orožnikom, ki so v njem spoznali vojaškega begunca in ga odposlali v Celje, odkoder je zopet pobegnil in ga sedaj zasledujejo orožniki. Menda se svoje svobode ne bo veselil predolgo.

* **Ujel se je.** Pred nekaj dnevi se je družina ljutomerskega posestnika Ludovika Potočnika spravljala k večerji. Takrat je gospodinja zaslislala zunaj pred kuhinjo sumljive korake in videla, kako je neka senca smuknila v šrambo za žito in orodje. Stopila je na prag ter vprašala, kdo bi bil. Odgovora ni bilo, pač pa je slišala, kako so verige v šrambi zarožljale. Poklicala je moške in ti so izvlekli iz šrambe moža, ki je trdil, da je iskal samo prenočišča. Ko so poslali po orožnike, je ponujal možem 100 Din, če ga izpuste. Orožniki so ugotovili, da je tajinstveni

prisilec Franjo Senjor iz Nedeljišča v Medmurju. V žepu je imel kar tri denarnice, kar upravičuje sum, da je najbrž žepni tat in da je v šrambi Potočnikovih imel tudi slabe namene, katerih pa noče odkriti.

* **Hudobnost.** Ko se je vozil te dni neki Ljubljčan s svojim avtom iz Kranjske gore proti Mojstrani, je opazil zadnji trenutek na ovinku pred Belco, da je bila cesta zastavljena z velikimi skalami. Le prisotnosti duha omenjenega Ljubljčana se je zahvaliti, da zločinska šala ni zahtevala dveh žrtev.

* **Težka telesna poškodba zaradi ljubosumnosti.** Te dni proti večeru je bila v gostilni «Zavrašek» v Trbovljah večja družba mladih ljudi, med njimi tudi Angelca K. in njen fant Maks K. V njiju družbi je bil Angeličin brat. Ker se je Angelca spogledovala tudi z drugimi fanti, je postal njen fant ljubosumen in nastal je prepir, v katerem je Maks potegnil nož in težko poškodoval svoje dekle po obrazu in telesu ter ji prerezal glavno žilo. Dekle so morali odpeljati z rešilnim vozom v bolnico. Poklicano je bilo orožništvo, ki je sirovega fanta zvezalo in ga oddalo sodišču v Laškem, kjer bo delal pokoro.

* **Vlomilec padel v roke orožnikom.** Orožniški narednik na Javorniku g. Švare je pri nočni patrolji s svojim tovarišem po okolici Javornika po naključju zajel nevarnega vlomilca. Ker je silno deževalo, sta orožnika na postaji Slovenski Javornik stopila pod streho, da bi vedrila. Narednik je nehote prijel za kljuko vrat v postajni urad ter se zelo začudil, ko je videl, da so vrata odprta. Svojemu tovarišu je dejal, da se ni čuditi tolikim vlomom, ko celo uradi ponoči ne zaklepajo svojih vrat. To je izrekel že tedaj, ko se je kljuka pod njegovo roko vdala, trenutek nato pa je v uradni sobi zagledal tudi luč, ki je takoj ugasnila. S tovarišem je vstopil v sobo, v kateri je sumljivo ropotalo, prižgal luč ter opazil, da se nekdo skriva pod mizo. Odločno je pozval ponočnega obiskovalca, naj zleze ven. Ta se je hudo ustrašil in res zlezal izpod mize. Orožnika sta spoznala v nepridipravu 27letnega delavca Franca Koflerja, uslužbenega na Jesenicah, doma pa iz Dovjega, ki je takoj priznal, da je vlomil v postajni urad s tatinskimi namenom. Odpiral je predale, a ni našel v njih nobenega denarja. Potem se je lotil železne blagajne. V ta namen je imel ponarejen ključ, ki pa se je zlomil, ko je skušal z njim odklepati. Zasačeni vlomilec pa je kljub svojemu strahu in odkritosrtnemu priznanju napravil vtis, da ni prvič na vlomilskem poslu. Na rokah je imel namreč usnjene rokavice in ko sta ga orožnika vprašala, zakaj jih nosi, se je odrezal, da se ni hotel izdati z odtisi prstov.

* **Tujo kravo je prodal.** Posestnik in živinski trgovec Henrik Gaberšek iz Zibike je izročil te dni na celjskem živinskem sejmišču 33letnemu brezposelnemu delavcu Antonu Anderluhu kravo, naj jo ta odvede proti nagradi 50 Din, ki jo je Gaberšek tudi takoj izplačal, na njegov dom, sam pa je odšel dalje po opravkih. Ko se je v nedeljo popoldne vrnil domov, krave ni bilo nikjer. Odhitel je v Celje, kjer pa je izvedel, da je Anderluh kravo prodajal za vsako ceno celjskim mesarjem, ki je pa seveda niso hoteli kupiti. Končno pa je Anderluh kravo le vnovič za 600 Din pri nekem mesarju v Tebarjih pri Celju. Anderluh se je nato v Celju pošteno napil in se odpeljal z večernim savinjskim vlakom na Polzelo k svoji ljubici Marički, h kateri je komaj prilezel, ker je bil tako pijan, da je padel v vodo in se komaj izkobilal iz nje. Na brzojavno zahtevo celjske policije je bil Anderluh pri svojem dekletu aretiran. Izročili so ga sodišču. Pri njem so našli ob aretaciji še 282 Din.

Ko pisala historija se beli bo Ljubljani, v nji pela se bo glorija, da pred mohamedani spoznali so kristjani, da dá aroma pravi najboljši turški kavi

KOLINSKA le CIKORJA.

• **Poneverba.** Trgovka in posestnica Marija Karlovškova na Lavi pri Celju je poslala 5. t. m. popoldne svojega 20letnega uslužbenca Ivana Arzenška na celjsko pošto z zneskom 1500 Din, ki naj bi ga oddal. Arzenšek pa je z denarjem neznan kam pobegnil. Arzenšek je doma iz Stranice v konjiškem okraju.

• **Uboj.** Te dni so imeli pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah krvavo žeganje, ker so se takoj po pozni maši spoprijeli fantje iz domače in sosednje Trnovske vasi. Izid prvega spopada ni bil ravno hud in je prvak trnovske družbe Franc Kocmut dobil samo udarce po glavi od voditelja domačih fantov Franca Petroviča. Ko pa so se spopadli drugič, je Franc Kocmut, katerega je hotel Petrovič zopet napasti, streljal z revolverjem in je Petrovič obležal na bojišču. Dobil je težko rano v trebuh in je rani v ptujski bolnici podlegel. Nesrečnega krvavega spopada ni bil niti kriv alkohol, ker so se fantje spoprijeli takoj, ko so prišli iz cerkve ter niso niti imeli časa, prej obiskati gostilne. Smrtna žrtev Franc Petrovič je bil živahen fant in vojaški novinec, ki bi moral v kratkem oditi k vojakom. V ptujski bolnici je bila vsa pomoč zaman in Petrovič je moral umreti kot žrtev grde pretapaške razvade. Tudi Franc Kocmut je zaradi udarcev z verigo po glavi v zdravniški oskrbi.

• **Nevaren potepuh in ropar.** Oblastva zasleduje 21letnega Jakoba Klemena, rojenega 1. 1908. v Studnem (občina Postojna). Jakob Klemen je skrajno nevarna oseba. Dne 24. novembra je v gozdu pri Studnem, ki leži še na italijanskem ozemlju, napadel posestnika Andreja Deklevo iz Stare vasi pri Postojni. Vzel mu je kolo in 300 lir ter ga nato treščil v prepad. Pri padcu se je Deklevo nevarno poškodoval. Oblastva so zvedela, da je Klemen 28. novembra v bližini Planine brez potnega lista in vizuma prekoračil državno mejo in odšel proti Logatcu. V Planini je Klemen pripovedoval, da je političen begunec in da je moral bežati pred fašisti. Seveda to ne drži, marveč je res, da je Klemen nevaren tujemu imetju in tudi ljudem. Mladenič ima pri sebi samokres in bodalo.

• **Strašen umor pri Škofji Loki.** Kakor blisk se je v večernih urah Miklavževega praznovanja raznesla po vsej Škofji Loki vest o grozni rodbinski žaloigri. Žrtev dosedaj neznanega storilca je postal posestnik pri Sv. Andreju, Pavel Rupar, po domače Šink, ki je bil skozi okno svoje hiše s puško ustreljen v glavo. Čim se je vest zaznala v podrobnostih, je takoj padel sum groznega umora na njegovega očeta Janeza Ruparja, ki živi s svojim sinom in vso družino v stalnem prepiru in sporu kot preužitkar. Starega Ruparja so aretirali in izročili v zapore škofjeloškega sodišča. Pokojnik je bil skrben gospodar, dočim je bil njegov oče zapravljevec in je mnogo pijančeval.

• **Umor pri Zidanem mostu.** Prijazno Vrhovo, Zidani most in vso bližnjo okolico je razburil grozen zločin, ki je bil izvršen na Vrhovem ter bil odkrit predzadnje sredo zjutraj. Ob Savi so našli namreč ustreljenega uglednega posestnika Franceta Kržana, ki re je prejšnji večer mudil v neki gostilni na Vrhovem. Ostal je tam v družbi nekega prijatelja do 11. ter nato odšel domov. Domov ga ni bilo vso noč. Zjutraj zgodaj je žena odšla z doma poizvedovat, kje je. Mož namreč ni imel navade izostajati ali celo pohajkovati. Približno četrte ure daleč od domačije je našla žena moža mrtvega. Ležal je ob Savi; glavo je imel prestreljeno. Vest o Kržanovi smrti se je naglo razširila in o zločinu so bili obveščeni orožniki, ki so takoj odšli na kraj zločina. Ugotovili so, da je morilec svojo žrtev dvakrat ustrelil v glavo. Samokresa ni bilo nikjer, pač pa so v bližini našli dve prazni patroni kalibra 7 mm. Ljudje so zločina osumili mesarskega pomočnika, 27letnega Z., ki je baje zalezoval Kržanova ženo. Zato so orožniki mladeniča aretirali. Če je to pravi zločinec, še ni dognano.

• **Posilstvo in rop.** V sodne zapore v Laško so orožniki privedli 35letnega brezposelnega delavca Ivana Gašperuta, doma iz okolice St. Janža,

ki je osumljen, da je napadel na cesti iz Ojstrega proti Praprotnemu nad Hrastnikom 26letno Heleno B., hoteč jo posiliti. Ker se je imenovana branila in klicala na pomoč, je napadalec popustil, a ji je iztrgal zavitek z različnimi predmeti in denarnico z nekaj gotovine, vse skupaj v vrednosti 900 Din. Gašperut dejanje taji, ne more pa dokazati, kje se je nahajal v kritičnem času.

• **Pri hemoroidalni boleznih, zagatenju, natrganih črevih, abcesih, sečnem pritisku, odebelelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice** pri naša uporaba naravne **Frane Jožefove grenčice** vedno prijetno olajšanje, čisto pa tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni svetujejo v mnogih slučajih, da naj pijejo taki bolniki vsak dan zjutraj in zvečer pol čaše **Frane Jožefove vode**. **Frane Jožefova grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

• **Naši izseljenci v septembru.** Po statističnih podatkih izseljeniškega komisarijata v Zagrebu je šlo v septembru iz Jugoslavije v prekomorske države 1529 izseljencev. Od 1. januarja do konca septembra je znašalo število izseljencev 2872 ali za 20 odstotkov manj nego v istem razdobju lanskega leta. Iz Hrvatske in Slavonije jih je šlo v septembru 954, iz Vojvodine 369, iz Dalmacije 324, iz Slovenije 188, iz Srbije 90, iz Bosne in Hercegovine 49, iz Črne gore 15. Od teh je bilo 766 kmetovalcev, 288 kvalificiranih, 194 nekvalificiranih delavcev, 60 svobodne profesije in 341 brez stalnega poklica. V Zedinjene države se jih je izselilo 665, večinoma povratnikov, v Argentino 611, v Kanado 159, v Urugvaj 74, v Brazilijo 55, v Čile 30, v Avstralijo 17 itd. Od 1. januarja do konca septembra je šlo v Zedinjene države 3577 naših izseljencev, lani v istem razdobju pa 3716, v Argentino 4501 (lani 4369), v Kanado 3652 (5562), v Urugvaj 797 (1484), v Brazilijo 462 (343), v Čile 284 (291), v Avstralijo 137 (433) itd. Izseljevanje iz Jugoslavije v Kanado, Urugvaj in Avstralijo je torej letos, nazadovalo, v Argentino in Brazilijo pa napredovalo. V evropske države je šlo iz Jugoslavije v septembru 1550 izseljencev, in sicer v Francijo 1042, v Belgijo 332, na Holandsko 198, v Luksemburg 26, na Češkoslovaško 10 in v Nemčijo 2. Od 1. januarja do konca septembra je šlo v evropske države 11.368 naših izseljencev, in sicer v Francijo 6952, v Belgijo 2039, v Nemčijo 1146, v Luksemburg 834, na Holandsko 333, v Švico 35, na Češkoslovaško 28 in v Avstralijo 1.

• **Sin priznal, da je umoril očeta.** Nedavno je bil ustreljen posestnik Ivan Pire v Vojsčici na Krasu. Zločina sta bila obdolžena dva njegova sinova. 17letni sin Albin je, kakor poročajo tržaški listi, pred preiskovalnim sodnikom priznal, da je umoril očeta.

• **Svojo ženo je zadavil.** Učitelj Radomir Milenkovič v Bulatovcu pri Prokuplju je vzdrževal ljubavne odnose s celo vrsto deklet. Seveda je zaradi takih razmer največ trpela Milenkovičeva žena Angelina, s katero je mož grdo ravnal, posebno, če je vinjen prišel domov. Pred dobrim tednom je Angelina nenadoma umrla. Pogreb se je vršil v redu in učitelj Milenkovič je celo jokal, da je njegovo ženo zaradi vnetja siepiča tako hitro ugrabila smrt. Med prebivalstvom, ki je dobro poznalo razmere v Milenkovičevi hiši, pa se je kmalu začelo šušljati, da je učitelj svojo ženo najbrž zadavil. Oblastvo je uvedlo preiskavo in ugotovilo mnoga sumljiva dejstva. Tudi truplo pokojne Angeline so izkopali in ugotovili, da je bil izvršen na nesrečnici zločin. Znano še tudi ni, kje se nahaja desetmesečni otrok iz nesrečnega zakona. Kakor se je ugotovilo, je Milenkovič že prej silno sirovo ravnal s svojo ženo, ki jo je vedno pretpepal. Zločinca so zaprli.

• **V Rusiji odlagajo tudi otroke v garderobi.** V nekem moskovskem kinu so uredili posebno garderobo, kjer puščajo posestniki med predstavami svoje otročiče. Neki ruski list opisuje prizore pred garderobo nebogljenčkov takole: Med drugo in tretjo predstavo nastane velika gneča. «Tako državljan, tu imaš galoše in tu otroke», kriči garderober. «Ne pritiskajte tako iz zadnjih

Ne
ustrašite
se

še tako velikega pranja, kajti Schichtov RADION bo namesto Vas oskrbel polovico dela. Način je zelo enostaven in udoben:

1. Običajno namakanje preko noči.
2. Raztopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhati.
3. Perilo najprvo v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti.

Poskusite samo enkrat in uverili se bode, da Vam nobena stvar ne pripomore do tako lepega perila kot

Schichtov
RADION

vrst, sicer nas stlačite!» «Tovariš, še par otrok in par galoš. Dal si mi samo enega otroka in eno galošo.» «Ne zadržujte nas, vzemite otroke, sicer zamudimo prvi del.» «Tu je številka za otroka, toda plačati morate deset kopejk.» «Tovariš, dal si mi napačno številko. Moj deček ima črne lase, tale je pa rdečelas.» «Nič ne de, doma se pobotajte.» Taki glasovi se čujejo pred to čudno garderobo. Po predstavi. Vse se gnete pred garderobo, garderober pa kriči: «Sam vrag se spoznaj v tem! Galoš je vedno premalo, otrok pa preveč. Že zopet mi jih je nekaj ostalo.»

ZDRAVSTVO

PLJUČNICA.

Spet je advent v deželi in se naglo bližamo zimi. Zato si pogledjmo nekatere zimske bolezni, da se jim vemo v bran postaviti, kadar potrkajo na naša vrata. Najčešča in najbolj opasna zimska bolezen je pljučnica.

Pogostoma slišimo preplašeno ženo, ki prihiti k sosedu: «Moža mi je napadlo. Zjutraj je bil še popolnoma zdrav, popoldne ga je pričelo mraziti. Sedaj ga pa boče v prsih, da mu kar ne dá dihati.» «Pljuča so se mu vžgala», jo pouči stara sosedova mati, ki je videla v svojem dolgem življenju že mnogo takih bolnikov. Sosedje se začnejo zgrinjati k bolniku in pričnejo iztresati nasvete. Habatov čaj naj pije! Dobro ga odenite, saj vidite, kako ga trese. S staro mastjo ga natri po prsih itd. Človek bi kar ne verjel, kako hitri so ljudje z nasveti v bolezni. Da boste pa vedli pravo svetoviti za prvo silo, vam pišem to razpravo:

Pljučnica pride le navidezno tako hitro v človeka. Treba je vedno neke priprave ali podlage, da se morejo ugnezditi povzročitelji te bolezni v pljučih. Nahod in neznanen pljučni katar, na katerega človek nič ne porajta, sta predhodnika pljučnice. Zato se je treba predvsem tega čuvati, ker le na ta način se čuvamo tudi njihove posledice pljučnice. Nahod se pa prične domalega vedno pri slabih čevljih, zato so dobri čevlji glavno preprečilo za pljučnico.

Pljučnica se prične nenadoma z visoko vročino (40 stopinj). Prav značilni znamenji sta bodeženje in dražljiv, suh kašelj. Nič ni lažjega kakor

preprečiti razvoj pljučnice, nič težjega kakor zdraviti razpaslo pljučnico. Zato je treba takoj v začetku zavijati rokave, in to dobesedno, če hočemo, da bo imel naš trud uspeh. Sobo, kjer leži bolnik, moramo predvsem zakuriti, da bo topla, a vendar ne prevroča. Dokler se soba ne ugrije, načehamo hrenove korenine, jo zavijemo v ruto in jo privežemo bolniku na prsi, kjer bolnika bode. V ruto jo zavijemo zato, da ne pride jedka korenina na fino kožo in ne nastanejo opekline. Nekateri obkladajo boveča mesta s krpami, namočenimi v petrolej, kar pa ni priporočati. Prvič zaradi smradu petroleja, ki zasmrdi vso hišo, drugič zaradi nevarnosti težkih opeklin. Nekeč sem videl takega nesrečnika, ki je sicer ozdravel za pljučnico, vendar pa je ležal zaradi silne rane, ki se je vlekla preko celih prsi, dolge tedne v postelji in pretrpel silne bolečine. Namen hrenovega obkladka je ta, da privabi pekoč obkladek kri od notranjih delov pljuč na kožo. Isti namen ima naslednje naše delo. Ko je soba že dovolj topla, prinesemo škaaf prestane vode, rjuho (najboljša je iz hodnine, ker popije mnogo vode) in koč. Bolnika slečemo do nagega, pod njega pognemo koc, in sicer tako, da visi na obeh platch postelje čez rob. Rjuho namočimo v vodo in jo dobro ožmemo, da ne teče voda od nje. Zložimo jo tako, da nastane tri četrtine metra širok in dva metra dolg pas. Tega položimo na koc, na kar se vleže bolnik nanj. Sedaj ovijemo rjuho tesno okrog prsi bolnika in ga skrbno zakrijemo s kocem. Da se koc ne premika, ga pripnemo na robu z zaponkami in denemo čez še odejo. Pri tem opravilu moramo predvsem gledati na to, da so vrata ves čas zaprta, da ne pride mrzli zrak do bolnika. V tem ovitku ostane bolnik eno uro. Skraja ga sicer mrzli ovitek zgrozi, a pozneje mu prav dobro dene, saj po navadi zaspi. Po preteku ene ure bolniku odvezamo ovitek in mu obrišemo mokro telo. Ko je bil bolnik eno uro brez ovitka, mu zmerimo vročino. Če znaša ta še vedno nad 38,5 stopinj Celzija, ponovimo ovitek. Tako damo še dvoje ovitkov z enournimi premori vse dotlej, da pade vročina pod 38,5 stopinj Celzija ter se prične bolnik potiti. Potečemu se bolniku ne dajaj nikoli ovitkov. Če po štirih ovitkih le ne pade vročina, kliči nemudoma zdravnika. Kadar je pa zdravnik oddaljen, ga kliči takoj, ko opaziš znake pljučnice, čas do njegovega prihoda pa porabi za ovitke. Mnogokrat boš s tem odstranil nevarnost širjenja pljučnice in boš olajšal zdravniku delo ter tako pomagal oteti svojca smrti. K.

Porote

Ljubljanska.

Rop in tatvina. Delavec Ciril Steban iz Kisovca je šele 16 let star, pa se je že moral zagovarjati zaradi ropa. Vzel je 11letnemu dečku 450 Din. Razen tega je ukradel sosedu Jelničarju 7 srebrnih kron in 4 kovače. Obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe.

Mariborska.

Tat zabodel zasledovalca. 27letni posestnik Stefan Šoštarec iz Gorice je ukradel neko noč Francu Severju v Puconcih kokoši. Ker so psi močno lajali, sta se Sever in njegov sin zbudila ter začela zasledovati tata. Ta pa se je obrnil in z nožem zabodel Severjevega sina, ki je podlegel ranam. Šoštarec je prejel 7 let težke ječe ter bo moral plačati 17.150 Din odškodnine Francu Severju za izgubo delovne moči.

Z vojaškim bodalom je zabodel 28letni hlapec v Majšpergu Anton Labič fanta Adolfa Purga, ki je izkrvavel. Labič je prejel 4 in pol leta težke ječe.

Celjska.

Uboj. 30letni delavec Janez Križnik s Presečnega se je zagovarjal, ker je v vasi Jasen udaril s kolom po glavi posestnikovega sina Frana Gubenška s tako silo, da je Gubenšek naslednjega dne umrl za ranami. Križnik se je izgovarjal na samooobrambo. Obsojen je bil na 1 leto strogega zapor.

Vlom. 20letni krojaški pomočnik Josip Turnšek iz Vrbja, 38letni krojač Franc Novosel iz Čakovca in 28letni kovaški pomočnik Anton Istenič iz Teharij (pristojen v Italijo) so vlomili v delavnico krojaškega mojstra Antona Oražma v Celju ter ukradli blaga in oblek za 80.000 Din. Kaznovani so bili Novosel in Istenič na 4, Turnšek pa na 3 leta težke ječe.

ŽENSKI VESTNIK

Zadnje vrtno delo pred zimo

Kar je zdaj v tem času, ko vsak dan lahko nastopi sneg in mraz, za vrtnarico še dela na vrtu, to se da označiti z eno besedo: Pospravljanje!

Slana je že davno pomorila vse cvetje, le črna stebila stojijo in ležijo po gredah, listje in druga suhljad, vse to je treba poruvati, pograbit in zmetati na kup, ob lepem vremenu, ko je suho, ga pa zažgati.

Za prezimovanje vrtnic moraš imeti že zdaj vse pripravljeno. Obreži, kar je predolgih vej, debelca pa pripogni k tlo. In čim nastopi mraz, pokrij vrtnice z v ta namen pripravljeno odejo. Najbolj enostavno napraviš takole: Izkoplji za vsako vrtnico plitvo jamo, deni vanjo malo smrečja, na smrečje položi krono vrtnice, jo pripni na tla s kljukico, pokrij s smrečjem, povrh pa nasuj še par lopat zemlje. Tiste vrtnice pa, ki jih ne moreš pripogniti, bodisi da so debela že premočna ali pa ni prostora na vrtu, tiste dobro obreži, deblo pa ovij s slamo in krpo in ga zavaruj povrh še s smrečjem. Vse je treba seveda tudi podpreti, da sneg kaj ne polomi. Vrtnice rade pozebejo, tudi če imajo že močna in stara debela, zato jih moramo na vsak način dobro zadelati proti mrazu.

Dobro moraš pokriti z listjem tudi nagelje, ki jih pustiš prezimiti na gredah; in da jih obvaruješ miši, jih pokrij še z brinjem, ki ga potakni tudi v zemljo med nagelje.

Steze in pota po vrtu lepo posnaži, pograbi smeti in pospravi vse prekleje, količe itd. Naj bo tvoj vrt čeden in urejen tudi pozimi, ker zanemarjen in nepospravljen vrt, kjer leži vse križem, je le še bolj pust v itak že dovolj pustem zimskem času.

Za kuhinjo

Sirovi emoki. Dobro zmešaj 7 dek sirovega masla, eno jajce in še tri rumenjake, nato primešaj pol kile domačega sira (skuta) in četrt kile zdroba. Vse skupaj dobro zmešaj in naredi bolj majhne emoke. Skuhaj jih v slanem kropu. Ko so kuhani, jih s cedilko poberi v skledo in zabeli s sirovim maslom ali pa z mastjo, na kateri si zarumenila pest drobtin. — Če pa nimaš zdroba pri roki, lahko vzameš mesto tega dvajset dek moke in eno pest drobtin. Vse drugo pa napravi kakor zgoraj.

Kruh s krompirjem. Ako hočeš, da bo kruh zelo rahel in da se tako hitro ne posuši, ga umeš takole: Vzemi pol kile ržene moke, pol kile pa pšenične moke. Skuhaj pet debelih krompirjev, ki jih olup in zribaj na strgalniku in prilij potem h krompirju malo tople vode. Napravi kvasec (dve deki germa) in ko se je namočil in vzhaja, zamesi s tem moko s krompirjem, dodaj še malo janeža in osoli. Testo naj bo bolj trdo umeseno. Zamesi pa testo že prejšnji večer in ga postavi čez noč na toplo. Drugi dan ga pa premesi, napravi hlebec ali štruco in pusti kruh še enkrat vzhajati. Potem ga deni peči.

Goveje meso s špehom. Eno kilo govedine (od križa) zreži na dva prsta debele zrezke, jih osoli, popopravi in posuj nanje malo stolčenega ingverja. V kozo tanko nareži prekajenega špeha, naloži nanj meso, čez to pa spet špeha, tako da je meso pokrito s špehom. Nato kozo pokrij in postavi v pečico. Med pečenjem večkrat polij po mesu sok in peči kaki dve uri, da postane meso mehko. Ko je meso gotovo, zloži zrezke na krožnik, a

tako, da je na zrezkih tudi špeh. Okoli naloži opečen krompirček. Zraven daš lahko tudi gorčico, kisle kumarice ali pa solato.

Praktični nasveti

Črve, ki vrtajo po lesu, uničimo, ako nalijemo v luknjice bencina ali pa terpentina. Luknjice pa je treba po možnosti zamašiti z vročim tekočim lepom, oziroma s kitom.

Madeže od sveče, voska in loja odstraniš, ako deneš pokapano blago med dva pivnika in polikaš z vročim likalom. Pivnik pa moraš prestavljati, dokler ni upil vseh madežev. Ko si tako s pomočjo pivnika in likala spravila maščobo iz blaga, pa moraš dotična mesta dobro zdrgniti še z bencinom ali pa s terpeninovim cvetom.

Bakreno posodo očistiš najbolje, ako jo odrgneš s krpo, pomočeno v kis (jesih). Nato jo osužiš še s sidolom, na koncu pa dobro zbrišiš s suho volneno krpo.

ZANIMIVOSTI

× **Poroka najlepše evropske ženske.** Iz Budimpešte poročajo, da se je znana lepota Simonova, ki je bila na lepotni tekmi izvoljena za najlepšo Evropko, tako zvano miss Evropo, poročila z budimpeštanskim veletrgovcem Brammerjem. Simonova je madžarska židovka in njena poroka priča, da ji ni toliko do slave in časti kakor do bogastva. Marsikatera druga lepota bi na njenem mestu sanjala o ameriških filmskih igralkah, Simonova je pa znala praktično vnovčiti svojo lepoto s tem, da se je omožila z bogatim madžarskim židom.

× **V Ameriki hud mraz.** Iz Chicaga poročajo da je pritisnil hud mraz, ki je zahteval že 60 žrtev. Chicago je med vsemi velikimi ameriškim mestimi najbolj izpostavljen mrazu, ker pihajo vanj iz Kanade preko jezera Michigan mrzli vetrovi. Mrzel veter piha po ulicah, kakor skozi dimnik in kdor mora hoditi daleč peš, je vedno v nevarnosti, da zmrzne. Kakor v vsakem velemestu, tako spe tudi v Chicagu mnogi siromaki na prostem ali pa v nezakurjenih lokalih. Tem nesrečnikom je mraz najbolj nevaren. Pa tudi sicer ima mraz v Chicagu vedno hude posledice. Peči, kakršne imamo pri nas, v Ameriki ne poznajo. Mnoge hiše so zbite iz tramovja in desk in zato ni čuda, da ljudje v njih zmrzujejo. Samo premožnim slojem se ni treba bati mraza, ker imajo zidane hiše in dobre peči.

× **Spomenik prvemu kadilecu.** Leta 1492: je odplul z ladjo «Santa Maria» mornar Rodriguez de Jeres iz mesta Ayamonte v južni Spaniji na širno morje. Po dolgi vožnji v Novo Indijo, odnosno sedanjo Ameriko, se je vrnil k svojcem, ki so ostrmeli, ko so videli, da se mu kadi iz ust in nosa dim. Mislili so, da ga je obsedel hudič. Obvestili so domačega župnika, ta pa cerkveno inkvizicijo. Rodrigeza so vtaknili v ječo in sedel je tako dolgo, da so se vrnil domov drugi mornarji, ki so se bili naučili od Indijancev kaditi tobak. Šele tedaj se je zadeva pojasnila in Rodrigeza so izpustili. Temu mornarju, ki je bil prvi kadilec v Evropi, bo postavili mesto Ayamonte spomenik. Osnutek je že izdelan in odobren, treba je zbrati samo še denar. Znatno prispevek je obljubila španska tobačna režija, ki ima od kadilcev vsako leto milijonske dohodke.

× **Zene so same krive, če zaidejo možje med ponočnjake in pijance.** Tako pravi lastnica newyorških nočnih zabavišč. Zakonski možje, nadaljuje omenjena Američanka, so kakor otroci in tako je treba z njimi tudi ravnati. Če hočejo igrati gospode, naj jih le igrajo, pametna žena itak ve, da lahko ovije moža okrog mezinca. Ali veste, kaj najbolj uničuje zakonsko srečo? Ljubosumnost. Ljubosumnost je pa samo proizvod domišljije. Večina zakonskih mož je napram ženam dobra. Ženam ni treba zgodaj vstajati in hoditi v službo in ker nimajo nujnega dela, posedajo doma in si izmišljujejo razne neumnosti. Zdaj

vam pa nekaj povem. Samo to, da je mož oženjen, še ne pomeni, da bi ne smel imeti drugega prijateljstva. Pametna žena naj poskrbi, da se mož ne bo doma nikoli dolgočasil. Zavedati se morate, da bi brez mož ne imele ljubezni in udanosti, a brez tega je življenje prazno in dolgočasno. Pustite može, naj delajo kar hočejo, seveda ne vedno. Ne pripravajte se z njimi in ne očitajte jim, da niso nič vredni, kajti za prvim ogrom lahko sreča mož žensko, ki mu bo pihala na dušo, da je vzor moža. Nikar svojih mož preveč ne izprašujte, kajti ob koncev koncev vam vendarle povedo to, kar hočejo. Povsod, posebno pa v zakonu, je najbridkejša resnica več vredna kakor laž.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V oddelku za kadilce.

Star gospod (mlademu, ki kadi ko Turek): «Od deset ljudi, ki obolijo za ohromitvijo jezika, je devet kadilcev.»

Mlad gospod: «Od deset potolčenih nosov je devet takih, ki so se vmešavali v tuje zadeve...»

Dolg nos.

Zid je zamudil vlak in se jezi: «Gospod načelnik, komaj za dolžino nosu sem bil prepozen.» Načelnik: «Ej, prijatelj, to je pa mnogo...»

Junak.

Ona: «Zaradi mene si se dvobojeval? Kako si pa vendar odnesel zdravo kožo?» On: «Prav enostavno: doma sem ostal...»

Oslovska buča.

Neki plemenitaš, znan omejenec, je v navzočnosti žensk iskal svojega sluga in neprestano kričal: «Kje je vendar ta oslovska buča?» «Na vaših ramah sedi,» se je oglasila ena izmed žensk.

Hudoben upravitelj.

Hudoben upravitelj posestva si je zlomil nogo in morali so mu jo odrezati.

Ko je ozdravel, je vprašal kmeta, ki ga je srečal, kaj pravijo ljudje o tej nezgodi.

«E, pravijo, da so vam nogo prenizko odrezali,» je odvrnil kmet.

«Kje pa bi jo bili morali odrezati?» se je začudil upravitelj.

«Pravijo, da pod vratom,» se je odrezal kmet.

Pogovor pri pogrebu.

«Pogreb je bil zelo lep. Le škoda, da je moral umreti to jesen, ko je tako dobro vino.»

Dober zdravnik.

Otrok, ki ga je zdravil neki zdravnik, je umrl. Ker pa je imel tudi po smrti lepo rdeča lica, je vprašal mrtvaški preglednik zdravnika, ali ni otrok morda le navidezno mrtev.

«Bodite brez skrbi!» je odgovoril zdravnik. «Kogar jaz zdravim, gotovo popolnoma umre.»

Ljubezniv mož.

Zupnik: «Veseli me, ko vidim, da po toliko letih še vedno poljubujete svojo ženo. To priča o vaši veliki ljubezni.»

Kmet: «Saj ni to iz ljubezni; hočem se le prepričati, ali ni zopet pila žganje.»

Strahopetni oficir.

Neki maršal je pripeljal pred Napoleona ofi cirja, ki je bil znan strahopetec, in je rekel: «Mož ima kroglo v telesu!»

Napoleon se je nasmehnil in rekel: «Ta kroglo v telesu? Kvečjemu, če jo je požrl.»

Pred naborno komisijo.

Cigan je stal pred naborno komisijo in kazal dva ohromela prsta. «Kako dolgo sta ta dva prsta hroma?» ga je vprašal zdravnik. «Ze pet let.»

«In kašna sta bila prej?»

«Taka,» je odvrnil cigan in iztegnil oba prsta.

Zadnja neumnost.

Fant, ki je bil velik prijatelj ženskega spola, se je slednjič oženil. Ko sta z ženo prišla iz cerkve, mu je ta rekla: «Zahtevam, da opustiš zdaj vse tiste svoje neumnosti.»

«Saj sem pravkar zadnjo napravil!» se je odrezal mladi mož.

Pri brivcu.

Čmerikav gospod pride k brivcu, ki ga je poznal kot velikega klepetavca.

«Kako naj vas obrijem, gospod?» je vprašal brivec.

Da bi zavezal brivcu jezik, je gospod odgovoril: «Molčél!»

Razgovor med očetom in sinom.

Oče se je prepiral s sinom in mu je ukazal: «Molči, vedno moraš imeti zadnjo besedo. Če bi

bil jaz tako odgovarjal svojemu očetu, bi mi bil že pokazal.»

«Lep oče je moral to bitil!» se je dalje ustil sin.

Oče pa je ves razjarjen zavpil: «Molči, cepec, stokrat boljši je bil od tvojega.»

Listnica uredništva

Sodražica. Zal, prepozno. Redakcija se zaključila v torek popoldne.

Konjice. Poročilo o napovedbi občnega zbora SVD prepozno prispelo.

Grabonoški vrh. Slika se ni dala kliširati, ker ni zadosti jasna.

Sv. Štefan. Brez podpisa. Neprimerna snovi.

Lorain (Kanada). Slike ni bilo mogoče kliširati, ker smo prejeli pokvarjeno. Gotovo se je pokvarila na poti iz Kanade do nas.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Znižani oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročila. Oglasni oddelček «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Telefon št. 3492.

Strojarskega (usnjarskega) vajenca pridnega, z vso oskrbo, sprejme po dogovoru Franc Cebular, Studenec-1q pri Ljubljani. 258

Urarska popravila izvršuje najceneje, najprecizneje Franc Wöfling, urar Gosposvetska cesta 12 301

Vajenca, ki ima veselje do mizarškega obrta, sprejme s diplomom in zlato kolajno odlikovani mizarški mojster Karel Glaser v Zgornjih Hočah št. 27 381

Razglas Franc Vehovec, splošno mizarstvo, Vir pri Domžalah, se priporoča vsem tistim, ki nameravajo pomladi zidati hiše, da si že zdaj nabavijo mizarška dela, ker je pomladi preveč dela. Zato se pozimi naredi bolj po ugodni ceni. Prav tako je tudi s pohištvo. Cene jako razmerne, delo solidno. Pošiljam lahko na kolodvor Domžale. Sprejme se tudi mizarški vajenec. Hrana in stanovanje po dogovoru. 382

PO VSEJ SLOVENIJI GRE GLAS: LE „DOMOVINA“ JE ZA NAS!

Pod božično drevo

mного naših srečk drž. razr. loterije, ki so najboljši kažipot do sreče in blagostanja.

Prvo žrebanje se bo vršilo že 16. januarja 1930.

Naše srečke se dobe:

v oglasnem oddelku „Jutra“ v Prešernovi ulici
v ekspozituri „Jutra“ v Šiški na Celovski cesti
v podružnicah „Jutra“ v Mariboru in Celju.

Za Božič kupite Vaši deci

velezabavne pripovedke, ki so izšle v lepih knjižicah s številnimi slikami.

Janko in Stanko — Prigode gospoda Kozamurnika — Skok, Cmok in Jokica — Prigode porednega Bobija — Sinko debelinko — Princeska Zvezdana

Knjige se dobijo po Din 12.— v Ljubljani:

v oglasnem oddelku „Jutra“ v Prešernovi ulici.

v Tiskovni zadrugi v Prešernovi ulici, v ekspozituri „Jutra“ v Šiški na Celovski cesti ter

v podružnicah „Jutra“ v Mariboru in v Celju

Poštna naročila je nasloviti na upravo „Jutra“ v Ljubljani.

Za mal denar mnogo srečnih in veselih uric mladini!

Samo 49 Din

Št. 125 budilka, 16 cm visoka, dobro kolesje, 3letno jamstvo. — Št. 105, ista, 19 cm visoka, Din 64.20. — Št. 106, ista z radijskimi kazalci in urnikom, Din 76. — Št. 120, kovinska žepna ura z dobrim kolesjem, pooljefta in regulirana, 3letno jamstvo, Din 44. — Št. 121, ista z radijskim urnikom in kazalci, Din 58.

Katalog gratis in franko!

H. SUTTNER, Ljubljana 5

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolinirana tovarna ur v Švici

L. Mikuš

LJUBLJANA, Mestni trg 15

DEŽNIKI

NA MALO

NA VELIKO

Ustanovljeno 1839

52

Telefon 2282

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinjšega. In Igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših mode od deli in pnevmatika. - Ceniki franko. - Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč

ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravila obkladki, masiranje drgnjenje o načinu kako se žival prisihi da je mirna o dviganju padlih ali bojnih živali o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle oboiesti, ko pri poškodovanju rogov, poškodbi kope pita in zakovanju pri prisću med parklji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnic in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, griski, zaprtju, koliki, napejanju goveo ovac, pri tu.ih premetih v požirniku, pretresu možgan, soln. arici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopan s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih ito

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)

IZREDNA PONUDBA

Za deževni letni čas priporočamo, da si nabavite

kožno pelerino za dež

C. O. V., tehta samo 110 gramov, imitacija ribje kože. Odlično se je ta pelerina izkazala, ker ne prepušča ni krota, je komodno zložljiva, kakor majhna žepna beležnica, ki se jo nosi vedno lahko s seboj, ter je nadvse trpežna. Ze o pr.poročljiva za dame in gospode (tu i za otroke) v dežju in snegu, za izlete in sport. **Reklamna cena s posebno kapuco in etuljem samo 70 Din franko, zacarinjeno, poslana po postnem povzetju 2 kosa 138 Din razpošilja.**

A. MAŘIK, export, Praha XII. Londýnska 57
(Če ne bi ugajala, jamčimo zamenjo.) Naslov natančno napisati. 354

UŽIVANJE

toda s preudarkom!

Ako hočete, da Vam bo telesna nega užitek in ako izbirate s preudarkom, tedaj boste vzeli Fellerjeve Elsa mila zdravja in lepote, katerih delovanje tiči v njihovih zdravilnih sestavinah:

- „Elsa“ -milo iz Hilijinega mleka, posebno fino za najnežnejšo kožo.
- „Elsa“ -milo iz Hilijinega kreme, blagih, svilnatih pol, divnega vonja.
- „Elsa“ -milo iz rumenjak, najboljša za otroke, popolnoma nevtralnno.
- „Elsa“ -milo, glicerinsko, nenadomestljivo za razpokane roke.
- „Elsa“ -beraksovo milo, izvrstnega delovanja proti solnčnim pegam itd.
- „Elsa“ -ka transovo milo za rast las, za neškodljivo razkuževanje.
- „Elsa“ -milo za britje, napravi britje zabavno.

ro pošti 5 kom. „Elsa“ -mila na izbero stane 52 Din franko, če se denar pošlje naprej; po povzetju 62 Din.

- „Elsa“ -Cromo-pomada, proti solnčnim pegam in nečistostim kože, za racionalno nego kože.
- „Elsa“ -pomada za rast las, krepi lasišče, pomlajuje lase.

ro pošti 2 lonca ene ali po 1 lonca vsake „Elsa“ -pomade stane 40 Din franko, če se denar pošlje naprej; po povzetju 50 Din.

Elsadent pasta, ki ustvarja biserne zobe, 1 tuba Din 8.80.

Den za dnem negujte telo z Elsa preparati!

To pomagaj!

Dobiva se povsod! Kjer ne, izvolite naročiti naravnost pri:

EVGEN V. FELLER, lekarnar,
Stubica Donja, Elsatrg 360.

Priporočajte in širite „Domovino“!

Direktno iz tovarne dostite prvovrstne instrumente.

Zahteva te takoj naš brezplačni glavni cenik.

Največja odpr. tvrdka glasbil v Jugoslaviji

MEINEL in HEROLD

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik
podr. MARIBOR št. B-104.

Bolezni

vsled prehlajenja, hripe, ispanka, artriške, revmatizma, živcev i. dr.

se najhitreje dobijo na onih mestih, kjer je nasičena kri z mokračno kislino. Ta strup se pri hladnem in vlažnem vremenu zgosti ter tako zapre kapilarne votline pri organih za dihanje in za krvotok, draži te poslednje in čisto dovodi celo do vnetja, kar je zelo opasno za organizem. Da bi se obvarovali boleznih ter tudi radi lažjega zdravljenja je potrebno takoj spočetka od časa do časa čistiti kri od mokračne kisline. To dosežemo najlažje s pomočjo čistila, ki je priznan po vsem svetu.

„KALEFLUID“ D. Kalenicevka Isti razstvarja in odstranjuje iz organizma mokračno kislino in druge strupe, nagromadene razmnožene materije — teh o novnih vzrokov večine boleznih. Valed tega je „KALEFLUID“ potreben vsem bolnikom, ki trpe vsled raznih boleznih, slabe prehrane ali boleznih želodca nesanic, duševne ali fizične preutrujenosti, živčnih boleznih ali velikih skrbi itd.

Brezplačno franko pošljemo nov način: „Pomlajevanje in zdravljenje organizma“, povrnitev moči, zdravja, delovne sposobnosti in aktivnega življenja. Obrnite se: Beograd, Kralja Milana 58, Miloš Marković.

„KALEFLUID“ se dobi v lekarnah in drogerijah.

Zahtevajte brezplačni

CENIK

14 dni na poskušnjo, ako ne ugaja se vrne denar

Elegantna

plitka, dobra in cenena ura

Din 99.-

3letno jamstvo.

Enaka ura v boljši izdelavi

Din 120.-

3letno jamstvo. 243

A. Kiffmann, Maribor 143-c

Razpošilja se le proti povzetju

